

„A szeretetből való cselekedet hajtóereje soha nem az erkölcsi törvény ismerete, hanem a másik nyomorúságának lélekben való átélése, a szó valódi értelmében vett együttérzés, sőt együtt szenvedés a másikkal. Mert nem tudsz nem együtt szenvedni azzal, akit szeretsz!”

Az arany szabály ► 2. oldal

„A mi nagy játékunk viszont folytatódik világszerte. Mesterünk pályára küld, hogy tanítványként másokat is játékba hozzunk.”

Égtájéoló ► 3. oldal

„Azon az istentiszteleten az egyik, hittant tanító társam, egy fiatalasszony arra hívta fel a figyelmemet, hogy a betegségemnek célja van. Azért kell elszenvednem, hogy megírjam azokat a csodákat és istenközelí élményeket, amelyek kísérik majd a gyógyuláshoz.”

Hívj segítségül! ► 11. oldal

Kereszt alatt ► 2. oldal
Ima lámpásokért ► 4. oldal
Szlovák napok itthon és otthon ► 4. oldal
Teológia és kultúra ► 6. oldal
A jó szándék kevés ► 11. oldal
Ki volt Nagyváthy János? ► 13. oldal

Szabadon Krisztusban

KRASZNÓI MIHÁLY FELVÉTELE

► A lengyelországi Wrocławban július 4-től 6-ig rendezték meg a közép-európai keresztyén találkozót, amelyre mintegy háromezer-hatszáz résztvevő érkezett a régió országaiból. Az immár több mint húszéves múltra visszatekintő regionális evangélikus rendezvényeket mindig más országban tartják. Idén a találkozó jelmondata a Pál apostol galatákhöz írt leveléből vett gondolat: „Szabadon Krisztusban”. A jelmondat a rendszerváltozás huszonötödik évfordulójára, az akkor kivívott szabadságra emlékeztet. A nyolcvanezer főt számláló Lengyel Evangélikus Egyház szervezte az idei nemzetközi rendezvényt, amelynek elsődleges célja ezúttal is a közép-európai protestáns egyházak összefogása, identitásának erősítése. A házigazda lengyeleken kívül Wrocławban képviseltette magát több németországi evangélikus tagegyház, a csehországi, a magyarországi és a szlovákiai evangélikus egyház. Magyarországról több mint háromszáz résztvevő érkezett a sziléziai városba, a rendezvények előadója volt dr. Fabiny Tamás püspök és Pröhle Gergely országos felügyelő. Gáncs Péter elnök-püspök a megnyitón beszélt, majd vasárnap Świdnicában, a háromszázötven éves, gyönyörű fatemplomban megtartott istentiszteleten prédikált. A Kaposvárról, Nyíregyházáról és Kunhegyesről jött énekkarok több rendezvényen nagy sikerrel szerepeltek. A bakonyicsernyei labdarúgócsapat harmadik helyezett lett a focibajnokságon. 2016-ban Budapesten lesz a következő közép-európai keresztyén találkozó.

► Összeállításunk a 7–9. oldalon

Ki-be kapcsolódás Aszódon

Evangelikus pedagógusok országos találkozója

► Az evangélikus intézményekben oktató, a záróértekezlet után még közösségi szellemben gondolkodni tudó pedagógusok idén a húszéves Aszódi Evangélikus Petőfi Gimnázium és Kollégiumban rendezett „évvárjukon” pihenhették ki a katedra fáradalmait. Az evangélikus pedagógusok országos találkozója (EPOT) – június 30. és július 2. között – jó alkalmat adott az elmúlt a tanév értékelésére és a soron következő előkészítésére. A háromnapos rendezvény vendéglátója a jubileumát ünneplő intézmény igazgatója, dr. Roncz Béla volt.

A Budapesttől mintegy negyven kilométerre, festői környezetben elhelyezkedő kisváros egyik ékessége az 1994 szeptemberében újraindított evangélikus középiskola. A modern épületegyüttest Nagy Tamás Ybl-díjas építész tervezte. Az aszódi intézmény diákjai zöld környezetben, korszerű sportpályákon edzhetik testüket, jól felszerelt, takaros tantermekben pallérozhatják elméjüket. Az evangélikus templommal szemben épült iskola a lelki értékekre is nagy súlyt fektet, őrzi és ápolja a lutheránus hagyományokat.

Az idei EPOT-ot megnyitó istentiszteleten Fabiny Tamás hirdetett ígét Mt 11,28 alapján. Az Északi Egyházkerület lelkészi vezetője a pihenés létjogosultságáról és fontosságáról beszélt az évet záró, nyarat váró tanároknak. A pihenés a teremtet folyamat része – hangsúlyozta –, ha még az Úr-

isten is „belefáradt” munkájába, mi hogyne fáradnánk el? A szünidő alatt nemcsak az épületekben, hanem testünkben-lelkünkben egyaránt üzenszünetet kell tartani.

A jelenlevők nagy derűtségére Fabiny Tamás személyes történetet is ho-

zott a kikapcsolódás erejének illusztrálására: kisfiával a balatonszemesi strandon magyar–orosz vízilabda-meccset játszott, amelyet a gyermek és saját örömeire maga közvetített. Az orosz csapatban olyan játékosok is fel tűntek, mint Brezsnyev, Gorbacsov vagy Trockij. A játék és a „lelassulás” felszabadító hatalmának érzékeltetéséhez még egy cseh mondás magyarártott változatát is megosztotta a hallgatósággal a püspök, biztatva: „Merjük nézegetni a Jóisten ablakait.”

Az istentisztelet liturgiai szolgálatát Lőrincz Csaba helyi lelkész és Novotny Dániel, az aszódi gimnázium iskolalelkésze végezte.

► Folytatás az 5. oldalon

FÓTO: KINIK ANITA

Szabadság, felelősség

■ PRÖHLE GERGELY

Egymást érik a rendszerváltozás huszonötödik évfordulójára emlékeztető események a kelet-közép-európai régióban. A megemlékezések többsége nagy idők nagy tanúit hívja segítségül, akik sokadszor is elmondják saját változatukat a történetekről, hogy aztán az esetek többségében Ralf Dahrendorf német társadalomtudós sokat idézett mondatával kerekítsék le az elbeszélésüket. E szerint „egy politikai rendszert hat hónap alatt le lehet váltani, egy gazdasági rendszert hat év alatt lehet átalakítani, míg a társadalmi rendszer átalakításához hatvan év kell”. Vagy – főleg hazai környezetben – a kompromisszumos megoldások sokaságának magyarázataként Antall József szavait idézik: „Tetszettek volna forradalmat csinálni.”

Közhelyekben, felületes általánosításokban a kelet-közép-európai protestánsok wrocławai találkozásán sem volt hiány, de ez már csak így van a németországi Kirchentagok példáját követő tömegrendezvényeken. A sok embert magával ragadni képes istentiszteleteknek persze mindig megvan az a varázslat, melynek hatására tényleg megérezhetjük a kegyelem végtelen erejét, s arra a néhány órára legalább egy nagy népegyház tagjainak érezhetjük magunkat.

Ugyanakkor a kelet-közép-európai protestánsok diaszpórálété nem tudatosulhatott volna jobban bárhol másutt, mint az elsőpró többségben erősen katolikus Lengyelország töredéknyi evangélikus-ságának meghívására a hetven évvel ezelőtt még túlnyomó többségében németek lakta Breslauban, Wrocławban vagy – ahogy mi mondjuk – Boroszlóban.

A náci német csapatok a várost tartották az utolsó bástyának a szovjetek elleni harcban, így nem nehéz elképzelni azt az iszonyatos pusztítást, amelyet a háború okozott. A kommunista időkben a németeket módszeresen elkergették, csak azokat kímélték, akiknek a szaktudására a sziléziai bányavidéken szükség volt. A kitelepítéssel megpróbálták kitörölni egy mély kulturális hagyományt, egy ipari kultúrát, egy mentalitást, ami persze magával vonta a németiség hitéletének megfelelő számú lutheránus templom katolikussá tételét is.

Ilyen történelmi háttérrel különös jelentősége volt annak, hogy talán leginkább a német nyelv volt afféle közös nevező az amúgy meglehetősen nagy közép-európai nyelvezavarban, bár egymás megértésének nehézsége és ezáltal a kerekasztal-beszélgetések nehézsége így is olykor aggasztóvá vált. Minden nehézség, akadály, a történelem hosszú helyi árnyéka ugyanakkor arra volt jó, hogy a szokásosnál is jobban aláhú-

za annak jelentőségét, ami az összefogó mottója is volt: *Szabadon Krisztusban*.

Fel kell tennünk a kérdést: vajon mi az, ami egy ilyen regionális protestáns találkozó megrendezését indokoltta teszi? Elegendő-e a kommunizmusban együtt eltöltött közös évtizedekre hivatkozni? Biztos vagyok benne, hogy nem. Ugyanakkor a közös tapasztalat segíti annak a szabadságra vonatkozó teológiai látásnak a kialakítását, amelyről a biblia-tanulmányok, igehirdetések szóltak. Huszonöt év után nemcsak a fiatal generációnak, hanem a rendszer-váltást már tudatosan átélt nemzedékeknek is fontos felidézni azt, hogy a szabadság – minden mai nehézségünk, ellentétünk, szabado sságba hajló viselkedésünk ellenére – micsoda Isten adta érték.

S ha – a találkozó témáit áttekintve – az üzleti élet etikájáról, a kapitalizmus ellentmondásairól vagy a munkaerő-elvándorlás okozta, országainkat különösen sújtó gondokról beszélünk, a felhorgadó nacionalizmusok mibenlétéről vagy az Európai Unió tehetetlenségéről vitatkozunk, sokkal optimistább módon, sokkal nyíltabban közelíthetünk a megoldás felé, mérhetjük fel a mások és a magunk lehetőségeit is, ha a Istentől kapott szabadság s persze az ezzel együtt járó felelősség áll a gondolkodásunk középpontjában.

2016 júniusának végén mi, magyarok rendezzük majd a következő hasonló találkozót, programját nekünk kell összeállítanunk. Fontos lenne, hogy az ezzel kapcsolatos gondolkodás egyházunkban minél előbb elinduljon.

Annyiban talán könnyebb helyzetben vagyunk, hogy mi egyházon belül is megéljük a közép-európai sokféleséget, hiszen a szlovák, magyar és német gyökerű lelkiség együttélése fontos helyi tapasztalat. A reformáció kezdete ötszázadik évfordulójának megemlékezései előtt egy évvel pedig érdemes lesz átgondolni, hogy az anyanyelven olvasható Szentírás – a reformáció nagy vívmánya – milyen szerepet játszott a nemzetté válás folyamatában, s ugyanakkor keresztyén hitünk egyetemessége milyen módon segíti áthidalni a nemzetek közötti különbségeket, ellentéteket.

Wrocławban a szabadságért hálát adva azért is imádkoztunk, hogy legyen erőnk, alkalmasságunk komolyan venni az ebből adódó felelősséget is. A hányatott sorsú Közép-Európa jövője nagyban függ attól, hogy a protestáns közösségek képesek lesznek-e missziói lélekkel a lehető legszélesebb körben megismertetni hitelveiket, eszméiket, mentalitásukat.

A szerző egyházunk országos felügyelője, az Emberi Erőforrások Minisztériumának helyettes államtitkára

Oratio œcumenica

Gondviselő mennyei Atyánk! Hálával gondolunk arra, hogy kezdettől fogva irgalmasan vezeted népedet hívogató, vigasztaló szóval, jelekkel és nyilvánvaló cselekedetekkel. Bocsásd meg, hogy a magunk útját akarjuk járni, és nem figyelünk tanácsaidra! Kérünk, nyisd meg fülünket, hogy meghalljuk és megértjük a nekünk szóló üzenetet és útmutatásokat!

Mindenható Urunk, ég és föld Istene! Hatalmaddal megrémítéd a halandókat, alázatra kényszerítéd a gőgösöket. Figyelmeztess minket eltévelyedéseinkre, és igazítsd lábunkat a helyes ösvényre! Ítéld meg büszkeségünket és macacsságunkat! Add, hogy hűségesek maradjunk hozzád, és engedelmeskedjünk parancsolataidnak!

Irgalmas Jézusunk! Köszönjük, hogy emberi testben jártál közöttünk, és közel hoztad hozzánk az Atya szeretetét. Segíts minket arra, hogy meglássuk értünk vállalt áldozatodban azt a kegyelmet, amely által bűneink bocsánatát remélhetjük! Emlékeztess bennünket szenvedéseidre, amelyeket a mi vétkeink miatt kellett elviselned! Fékezd meg nyelvünket, fogd le kezünket, ha gonosz indulat kísérti lelkünket!

Hűséges Mesterünk! Taníts minket alázatra és szívből jövő irgalmasságra! Látjuk a világ nyomorúságát közelben és távolban. Indítsd el gyülekezetünket a másokért való szolgálat útján! Tégy eggyé a szeretetben mindazok iránt, akik természeti csapás, háború vagy igazságtalanság miatt szenvednek! Láttasd meg velünk mások szükségét! Nyisd meg szívünket, hogy szívesen adjunk abból, amit ajándékként tőled kaptunk!

Szentlélek Isten, vigasztalónk és bátorítónk! Tőled kapjuk a bátorságot, hogy szembenézzünk saját nyomorúságunkkal, és meglássuk mások szükségét is. Köszönjük, hogy letehetjük eléd bűneink terhét. Erősíts minket, hogy mi is meg tudjunk bocsátani egymásnak, és testvérekként éljünk a világban a te dicsőségedre!

Szentháromság Isten! Egyesíts minket az imádságban! Hadd lássa meg rajtunk a világ, hogy a tieid vagyunk! Jöjj el szabadításunkra, mert sóhajtozva várjuk eljöveteledet és megváltásunkat kegyelmed által! Ámen.

SZABÓ DAVID KÁROLY FELVÉTELE

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 4. VASÁRNAP – MT 7,12

Az arany szabály

A VASÁRNAP IGÉJE

Egyiptomban, ahol rabszolgasorba taszítva éltek, és Isten könyörülő irgalma nélkül elpusztultak volna. De Isten anélkül, hogy kérték volna rá, megszabadította őket a fáraótól, és új élet lehetőségét ajándékozta nekik. Erre emlékezve kell, hogy ők is könyörületre induljanak minden közük élő nyomorult iránt, legyen az idegen vándor vagy saját népük kol-dusbotra jutott fia.

Ugyanezt tanították a próféták is, nemegyszer a templomba igyekvők-höz szólva: hiába emelik Isten felé a kezüket, hiába kiáltanak hozzá segítségért, hiába viszik oltárára az áldozatokat, ha a köztük élő szegények és nyomorultak kiáltását nem hallják meg, nem indulnak szánalomra irántuk, nem teszik meg velük, amit elvár-nának, ha az ő helyükben lennének.

Az írásmagyarázók megemlítik, hogy a jézusi arany szabályra emlé-keztető mondással ókori hindu és görög gondolkodóknál is lehet találko-zni, igaz, visszajáról megfogalmazva: „Amit te nem akarsz magadnak, ne tedd mással sem!” De még pozitív formában is felbukkan itt-ott, vi-szont sehol sem kap olyan hangsúlyt, mint Jézusnál. Mert a keleti és a görög gondolkodók ezt etikai szabály-nak tekintik, Jézusnál viszont a sze-retet szabálya. A szeretet pedig több mint etika!

Az etika tisztán földi ügy. Az eti-kának a transzcendenciához legfel-jebb áttételesen van köze, amikor –

ha vallásos etikáról van szó – kilátás-ba helyezi az erkölcsi normák betar-tásának a földi élet után következő számonkérését. A szeretet viszont transzcendens forrásból, Istenből táplálkozik.

Jézus szerint nem az erkölcsnek, hanem a szeretetben való életnek alapszabálya ez: tedd meg mindig mindenkivel – kérés nélkül is – azt, amit az adott helyzetben másoktól el-várnál. Tedd meg akkor is, ha veled még soha senki nem tette meg! Tedd meg annál inkább! Hiszen minél ke-vésbé teszik meg veled, annál könnyebben tudod átérezni annak a nyomorúságát, aki rászorul, hogy te cselekedd meg vele.

Mert a szeretetből való cselekedet hajtóereje soha nem az erkölcsi tör-vény ismerete, hanem a másik nyo-morúságának lélekben való átélése, a szó valódi értelmében vett együtt-érzés, sőt együtt szenvedés a másik-kal. Mert nem tudsz nem együtt szenvedni azzal, akit szeretsz! A szenvedését a magad szenvedése-ként éled meg. Ezért úgy segítesz raj-ta, mintha magadon segítenél!

Így nemcsak az erkölcsi érték-rended kerül szinkronba Isten etikai rendjével, hanem az élet megnyilvá-nulásának kerülsz arra a hullám-hosszára, amelyen Isten élete szün-telenül megnyilvánul. Így magad is megtapasztalod az Isten éltető sze-retetének lüktetését. Tapasztalni fo-god, hogy Isten ezzel a szeretettel for-dul feléd, amikor imádságban kérsz tőle valamit. Akkor nem lesz olyan imádságod, amelyre Isten szereteté-nek hullámhosszán ne érkezne hoz-zád felelet.

Mások nyomorúságát látva gyak-ran mégis így gondolkodunk: „Tud-

nám én, hogy ezen az emberen mi-ként segíthetnék, örömmel meg is tenném, de nem áll módomban, hi-szen magam is szűkében vagyok an-nak, amit meg kellene osztanom ve-le.” És ilyenkor kétségbeesve kul-csoljuk imára a kezünket: „Ő, Iste-nem, adj előbb nekem bőségesebben, hogy aztán én is adni tudjak!” Jézus arra int, hogy ez soha nem jó imád-ság! Aki így imádkozik, az nincs még azonos hullámhosszon az Isten szeretetével. Aki egy hullámhosszon van az Istennel, az előbb kinyújtja a kezét a másik felé, odaadja, amije van, és a már üres kezét kulcsolja imára!

Jézus nyíltan szembeszáll a kép-mutató kegyesek által hirdetett sza-bállyal: „Előbb imádkozz, hogy ál-dást nyerve segíthess! Előbb kérj, hogy adhass!” Jézus ezt a szabályt megfordítja: „Előbb adj, hogy aztán kérhess Istentől! Előbb segíts máso-kon, és akkor Isten sem késlekedik majd, hogy téged megsegítsen! Előbb szeress, hogy aztán imád-kozhass, és kedves legyen Isten előtt minden kérésed!”

Hiszen ha te – bűnös létedre – tudsz jót tenni másokkal, és – go-nosz létedre – tudsz szeretetből jó ajándékokat adni, akkor mennyivel inkább tesz jót veled az Isten, és mennyivel inkább halmoz el örök-kevaló javakkal, hiszen benne árnyé-ka sincs a bűnnek vagy a gonoszság-nak. Ő jó és igaz mindenkire. Ő csupa szeretet. Ő soha nem kénysze-redetten, hanem mindig örömmel teljesíti gyermekei kérését, akiknek életritmusává lett a szeretet arany-szabálya: amit szeretnél, hogy az emberek veled cselekedjenek, te is ugyanazt tedd velük!

■ VÉGHELYI ANTAL

Kereszt alatt

► **Jézus mondja: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, én megnyugvást adok nektek.” (Mt 11,28) Ezzel a mottóval kezdődik énekeskönyvünk imádságos részének tizen-egyedik fejezete. S mindaz, ami ezután következik, eszköz, segítség ahhoz, hogy a kereszt alatt roskadozó, azaz az élet legnehezebb és leg-megoldhatatlanabb terheit hordozó ember Jézushoz, a vigasztalás for-rásához találjon.**

Szép elméleteket, kiváló elveket tu-dunk, hogyan is kell keresztény mó-don hordozni a szenvedést, s magun-kat is áltatjuk, hogy amikor jönnek a legnehezebb időszakok, majd erősek leszünk. De amikor a vállunkra ne-hezedő kereszt elviselhetetlen súlyát érezzük, amikor betegség, fájdalom, halál köszönt be, amikor az értelmet-len és megmagyarázhatatlan bajok jönnek, akkor kiderülhet, lehet hogy, nagyokat mondtunk.

Aki azonban tudja, hova forduljon a kereszt alatt, az még ezt az elvisel-hetetlennek tűnő terhet is el tudja hordozni, mert lesz ereje a Krisztus-ban. Abban a Krisztusban, aki maga is tanúskodott arról, amit később az apostolok is megfogalmaztak: Isten nem hagy erőnkön felül kísérteni. Mi a kegyelem Istenéhez, a Vigasztalót elküldő Jézushoz fordulunk. Nincs más vigasztalásunk életünkben-halálunkban, egyedül a kereszt. Nem a mi keresztünk. Krisztus keresztje! „Ave Crux, spes unica” – hirdették a régiek: „Üdvöz légy, kereszt, egyedüli reményem.”

A lélekbúvárok tudják, hogy a szenvedés az embert vagy megkemé-nyíti, vagy Istenhez fordítja. Anélkül, hogy abba a kísértésbe esnénk, hogy

Istent vádolnánk a szenvedésünkért, fájdalominkért, tudjuk, hogy a mi mennyei Atyánk még a szenvedést is fel tudja használni. A keresztthordo-zásnak az ő közelében értelme és cél-ja lesz. Szenvedésen és halálon át az életbe – ez a bűneset után az isteni megoldás és menetrend.

Ezért merjük imádkozni a 63. zoltár szerzőjével: „Ó, Isten, te vagy Istenem, hozzád vágyakozom! (...) Mert szereteted az életnél is jobb...” Mielőtt elkezdenénk olvasgatva imádkozni az énekeskönyv ezen sza-kaszát, újra meg újra ismételgessük ezt a zoltárt. S ha nemcsak értel-münkig, de a szívünkig is eljut a fel-ismerés – szereteted jobb az életnél is –, úgy életünk és gondolkodásmó-dunk beáll abba az irányba, hogy a szenvedés is Istenhez köt, tehát ve-le kell és lehet megbeszélni.

Az első hosszabb könyörgés ezt a címet viseli: *Reggeli imádság szenvedés idején*. S az első mondatok így formálódnak az összekulcsolt kezű ember ajkán: „Istenem! Hozzád kiál-tok a nap reggelén. Segíts imádko-zni és a gondolataimat feléd terelni. Magamtól képtelen vagyok rá. Ben-nem minden sötét, de nálad van a vi-lágosság. Egyedül vagyok, de te nem

hagysz el engem. Csüggedek, de ná-lad van a segítség. Nyugtalanko-dom, de nálad van a békesség. Elke-seredem, de nálad van a türelem. Nem értem utadat, de te tudsz utat számomra.”

Majd folytatódik az imádság – segítve még a szenvedés idején is há-laadásra, megoldásorientált önis-meretre, reménységet adó Isten-is-meretre.

Hasonlóan kapunk segítséget a nap lezárásához a szenvedés idejére való esti imádságban.

„A legnagyobb orvosra” irányítja figyelmünket *Gáncs Aladár* 1936-ban írt, de ma is élő imádsága, amely így végződik: „Ó, áldott orvos, a legna-gyobb bűnösnek, legnagyobb be-tegnek legnagyobb orvosa, jöjj! Én várlak. Tudom, nem hiába.”

Amikor szembesülünk a fájdal-mommal, kérdések sora fogalmazódik meg bennünk. S ha meg sem fogal-mazzuk, akkor is ott ágaskodik a szí-vünk mélyén a kimondatlan miért. Miért történt, miért velem, miért most – egyáltalán miért? Ezt a kér-dést feloldani nem lehet, de kiimád-kozni, átlépni, feldolgozni lehet. Eh-hez segít *Túróczy Zoltán* püspök imádsága.

Szintén a múltból, de mai aktua-litással érkezik hozzánk az a két imádság, amelyet *Budaker Oszkár* soproni teológiai tanár és *Szabó Jó-zsef* püspök fogalmazott meg *Ke-reszt alatt összetörve és Csendesség a kereszt alatt* címmel. Akár egymás után is érdemes ezeket imádkozni, hogy részesei lehessünk egy olyan fo-lyamatnak, amely a kétkedésből az el-csendesedésen át eljut az Istenre hagyatkozó bizalomig. Addig a pon-tig, amikor ki tudjuk mondani: „Igen,

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

Atyám!” Ezt fogalmazza meg a dán fi-lozófus, akiről kevesen tudják, hogy evangélikus lelkész volt: *Søren Kier-kegaard*. Könyörgését így fejezi be: „Igen, Uram, hozzád visszük gondo-latainkat, szívünket, gyenge önma-gunkat, mert egyedül te vagy az, aki fölemelsz és megalázol, és újra föl-emelsz. Igen, Atyám!”

Ezután következnek a betegség-ben, műtét előtt, műtét után mond-ható imádságok. Külön kiemelkedik ezek közül *Blaise Pascal* imádsága: „Uram, nem kérek tőled egészséget vagy gyógyulást, életet vagy halált sem kérek. Csupán azt kérem, hogy te rendelkez egészségem és halálom felől, neved dicsőségére és üdvössé-gemre.”

E fejezet megtanít imádkozni az öregség adta terhek között, imádko-zni az orvosokért, a másik betegért, az egész szenvedő világért s a boldog megérkezésért.

A fejezet végén *Thomas Kempis* imádsága: „Uram, te tudod, mi a legjobb nekünk. Tedd meg hát azt, ami néked tetszik. Adj, amit te akarsz, amennyit te akarsz, és ami-kor te akarod. Bánj velem úgy, amint legjobbnak látod...”

Talán már értik olvasóink, hogy az *Evangelikus énekeskönyv* nemcsak vasárnapi útítársunk az istentiszteleti éneklésben, hanem napi segítőnk minden időben.

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY

Egyházi levéltárosok konferenciája

► A rendszerváltozás után gombamód szaporodtak azok az egyházi vagy egyházközi szervezetek, amelyek megalapítására korábban nem lett volna mód. Az egyházi levéltárosok 1993-ban hozták létre saját szervezetüket, a Magyarországi Egyházi Levéltárosok Egyesületét (MELTE). A civilszerveződésnek szinte kezdetektől fogva céljai között szerepelt, hogy felkarolja azokat a magyar múlt értékeit őrző, határon túli egyházi levéltárakat is, amelyek iratanyaga szervesen kötődik a magyarság Kárpát-medencei történetéhez. Az egyesület évente egyszer, rendes közgyűlése alkalmával többnapos konferenciát is szervez. Idén július 2–4. között Egerben rendezték a tanácskozást, a házigazda az érseki levéltár volt. A levéltári rendezvénnyel párhuzamosan, közös szervezésben, az Egyházi Muzeológusok Egyesülete is vándorgyűlést tartott.

A közgyűlés napirendjén idén tisztújítás is szerepelt. Két cikluson keresztül volt a MELTE lendületes vezetője *Janka György*, a nyíregyházi Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola rektora. Nyolc év után adta át a stafétát *Szabadi István*-nak, a Debreceni Református Egyházkerületi és Kollégiumi Levéltár igazgatójának.

A közgyűlést követően a résztvevők megtekintették az egri érsekség múzeumát, levél- és könyvtárát.

A rendezvény második napját a szakmai előadások töltötték ki, amelyek többségében a száz évvel ezelőtt kitört első világháború témája köré szerveződtek.

Elsőként *Koltai András*, a Piarista Rend Magyar Tartománya Központi Levéltárának levéltárosa tartott előadást a rend és a Tanácsköztársaság viszonyáról. (A témáról nemrégiben forráskiadványt is megjelentettek.)

Az Evangélikus Országos Múzeum igazgatója, *Harmati Béla László* a múzeumban fellelhető első világháborús emlékekről beszélt. Hangsúlyozta, hogy az evangélikus tábori lelkészi szolgálat történetét kevesen vizsgálták, összefoglaló feldolgozás nem született, holott evangélikus lelkészek már az első világháború időszakában jelentős munkát végeztek – bár még nem szervezett módon – a frontokon.

A múzeumban számos különleges tárgyi emlék található a nagy háborúból. Kiemelendő az a kézzel írt és sokszorosított magyar nyelvű olvasókönyv, mely 1916-ban készült az irkutszki fogolytáborban az analfabéta katonák számára. Említésre méltók a hadifogságban elhunyt *Gyóni Géza* evangélikus költő lengyel fronton írt versei.

Lakatos Andor, *Mózessy Gergely* és *Vajk Ádám* kalocsai, székesfehérvári és győri levéltár-igazgatók arról számoltak be, milyen terveik vannak

FOTÓ: KOLTAI ANDRÁS

a háborús levéltári források feltárására és közlésére.

Tóth Károly István evangélikus lelkész előadásában azt a kérdést vizsgálta, hogy milyen módon viszonyult az evangélikus egyházvezetés a világ-

háborúhoz. Főként a háború első felében meglehetősen optimistán szólt meg az egyház, a háborúban való részvételre buzdított. Gyakorta intettek a lelkeszek a hazafias kötelességekre, óvatosságra intő hangok eleinte nagyon ritkán szóltak meg.

Soós Viktor Attila történész, a Nemzeti Emlékezet Bizottságának tagja *Apor Vilmos* győri mártír püspök pályafutásával, elsősorban a második világháború folyamán játszott szerepével foglalkozott. Apor – 1915-ös pap-pá szentelését követően – az első világháború időszakához is köthető annyiban, hogy 1917-től kórházlelkészi szolgálatot vállalt a katonák mellett.

A délután folyamán két kerekasztal-beszélgetés is zajlott. Az elsőnek a témája a felekezetek gyűjtőmennyügye volt.

Varga Lajos váci segédpüspök katolikus részről arról számolt be, hogy bár létezik Országos Katolikus Gyűjtőmennyi Központ, semmilyen hatósági funkcióval nem bír. Elsődleges

szerepe az, hogy a Vatikánban működő Pápai Kulturális Tanács ajánlásait közvetítse a magyarországi egyházak felé.

Horváth Erzsébet, a Magyarországi Református Egyház Zsinati

Levéltárának igazgatója elmondta: szabályozott, szervezett formában 1986 óta létezik náluk gyűjtőmennyügy. Az utóbbi időszak nagy eredményének tekinti a közös egyházi könyvtári adatbázis, az *Unitas* létrehozását. Kiemelendőnek tartotta azt is, hogy egy 1981-ben született összeírás alapján lassan elkészül a teljes egyházi vagyonleltár adatbázisa.

Kovács Eleonóra levéltáros, a Magyarországi Evangélikus Egyház Gyűjtőmennyi Tanácsának elnöke azt emelte ki, mennyire fontos, hogy minél aktívabban jelen legyenek az egyház életében a gyűjtőmennyek. Szép példája volt ennek tavaly az első ízben megrendezett országos evangélikus gyűjtőmennyi konferencia, amely nem csupán az elért eredményeket domborította ki, hanem a meglévő problémákra is felhívta a figyelmet. Így például arra, hogy néhány esetben mekkora gondot jelenthet az, mikor egy-egy lelkészváltásnál nem történik meg a gyűlekezeti vagyon tételes elszámoltatása és átadása.

Az eredmények között említette Kovács Eleonóra az országos evangélikus digitalizálási projekt megindulását. A tervek közt szerepel, hogy az így létrejövő elektronikus adatbázis nem csupán az országos, illetve vidéki gyűjtőmennyekben lesz a későbbiekben elérhető a kutatók számára, hanem on-line publikáció formájában is hozzáférhetővé válik, természetesen a meglévő jogszabályi korlátozások figyelembevétele mellett.

Fedor Tibor, az Emberi Erőforrások Minisztériumának főosztályvezetője hozzászólásában azt hangsúlyozta, hogy míg korábban kiszámíthatatlan volt az egyházi gyűjtőmennyek állami támogatásból való részese, addig mostanra a támogatás állandósult, stabilizálódott, sőt a tavalyi év során jelentős mértékben meg is emelkedett. Így a jövőben nemcsak a fenntartásra juthat majd keret, hanem fejlesztésekre, állománybővítésekre is mód nyílhathat.

A másik kerekasztal-beszélgetés témáját a felekezeteken belül zajló történelmi tényfeltáró munka adta. Katolikus részről *Kálmán Peregrin* ferences szerzetes, történész azt hangsúlyozta, hogy egyházukban szisztematikus feltáró munka nem zajlik, pusztán egyéni kutatások folynak.

Kertész Botond történész, az Evangélikus Országos Múzeum tudományos munkatársa az evangélikus eredményeket mutatta be. A közelmúltban megjelent a *Háló* sorozat második kötete, mely a bevezető munkával ellentétben inkább forrásközlő kiadványnak tekinthető, de helyet kapott benne négy tanulmány is. E munka folytatódik, további kötetek várhatók, valószínűleg a második kötethez hasonló struktúrában.

Soós Viktor Attila arról számolt be, hogy a Nemzeti Emlékezet Bizottsága elsősorban a kommunista időszak prominens személyeit próbálja feltérképezni, egyháztörténeti vonatkozásokra kevésbé koncentrálnak, de természetesen esetenként – már csak az Állami Egyházügyi Hivatal kapcsán is – mindenképpen érinteni fog egyháztörténeti kérdéseket is.

A református tényfeltáró bizottság eredményesen befejezte munkáját, feltárták a jelentések közel hetven százalékát, és felderítették a hálózati személyek mintegy kilencven százalékát – mondta el Szabadi István. Ugyanakkor az eredmények publikálását nem tervezik.

A görögkatolikus egyháznál szintén megindult a munka. Ők a fellelhető összes anyagot digitalizálni kívánják, s ebből egy elektronikus adatbázist szeretnének összeállítani. Az előadásokat követően Koltai András arról a tervről számolt be, amelyet a MELTE az idén szeretne megvalósítani. Ez a Magyarországon fellelhető egyházi levéltárak alapadatainak és az általuk őrzött dokumentumok legalapvetőbb információit leíró segédleteknek egy közös, kereshető adatbázisba rendezését célozná.

■ **VILÁGI DÁVID** levéltáros, a győri Ráth Mátyás Gyűjtőmenny vezetője

Töredelmesen megvallom: sokáig nem igazán értettem *Ócsai Zoltán* lelkész testvérem *Zöldben járok* című dalának szövegét (*Új ének* 141; *Zarandokének* 100). Úgy tűnik, a költői mélységek értékeléséhez meg kell érni, és meg is kell élni bizonyos idők. Most már kezdem sejteni, miről énekel egyházunk „misztikus” költője.

Lassan egy hónapja mi is, sokan, zöldben járunk, zöldben játszunk: brazil focipályák zöld gyepeivel ébredünk és alszunk el. Pontosabban fogalmazva: aludnánk, ha nem „kelle-ne” még éjfélkor is pályára lépünk, illetve néznünk. Lehet, kicsit túlzás, hogy még a riói Krisztus-szobrot is focimezbe öltöztették, de hát a názáreti Mester is tizenegy fős csapatot küldött pályára hároméves felkészítés után. A Bíró a meccset azóta sem fújta le, nyitott a játék, még akár a győzelemre is van esély...

Ha a Mester keretébe tartozunk, sokat tanulhatunk a világ méltán legnépszerűbb csapatjátékából. Néhány lehetséges gondolatársítást szeretnék felvillantani a következő bekezdésekben. Remélem, a nyári kánikulában megengedhet egy kicsit könnyedebb stílus még ebben a komoly rovatban is. Már a meccsek kezdése elgondolkasztó: egy mindent megelőző közös fohász, a himnuszok éneklése intonálja a játékot. Bizony, jó lenne egy-egy istentisztelet előtt a templompadokban is olyan átszellemülten koncentrálni, örvendező arcokkal találkozni, mint akiket a képernyőn láthattunk az elmúlt hetekben a brazil játék- és a nézőtereken...

„Zöldben járok”

Továbbá: micsoda prófétai jel lenne, ha a focisták jelentős részéhez hasonlóan életünk sikeres pillanataiban mi is egyértelműen tudnánk felfelé mutatni arra, aki minden gól, minden célba érés és célba juttatás forrása!

Jó lenne azt is komolyan venni, hogy nemcsak a focimérkőzések, de egész életünk, legrejtettebb szabálytalanságaival együtt, lassítva megjelenik és visszajátszható a mennyei kijelzőn. S jó lenne végre azt is megtanulni, hogy sárga lapot kockáztatva felesleges reklamálni, mert a meccset a bíró vezeti, ővé a döntő, az utolsó szó.

A világbajnokság arra is megtanított minket, hogy nem feltétlenül az a csapat jut tovább, amelynek játékosai dollárban, euróban többet érnek a focisták nemzetközi rabszolgapiacán. A lelkesedés, a szív felülírhat minden sivár számíttatást.

Az elmúlt hetekben azt is megtanulhattuk, hogy nem feltétlenül az nyeri meg a meccset, aki a számítógépes statisztika szerint nagyobb százalékban birtokolta a labdát, hanem az, aki többször tudja célba – vagyis a kapuba – juttatni a játékszert. A labdát ugyanis nem dajkálásra, megőrzésre kaptuk, hanem továbbadásra, hogy minél előbb célba érjen.

Ebből következően veszélyes a labdát a saját térfelünkön tartogatni, hiszen a cél nem a mi kapunkban van. Vajon hány öngólt rúgtunk már, mert csak védekeztünk? Megpróbáltuk ki-

húzni a meccset legalább egy döntetlenre. Vagy: úgynevezett „tisztos” vereségre játszva féltünk átlépni a másik térfelére. Pedig a szövetségi kapitány világosan megmondta: „*Menjete el szerte az egész világba...*” (Mk 16,15) Sajnos mi már évtizedek óta képtelenek vagyunk átlépni a saját árnyékunkat, vélt és valós határainkat. Még egy kontinensviadal is álomnak tűnik a mai magyar labdarúgás számára, hát még egy világbajnokság! Pótcselekvésként szobrokat emelünk *Puskásnak*, de a mászás bronzszobrok ritkán rugnak gólokat... Közben fájó szívvel eltemettük *Grosics Gyulát* is, s vele talán sokak reménységét, hogy valaha még újra ott lehetünk az élvonalban...

Jó hír viszont, hogy az „evangélikus/ökumenikus ligában” nem kell minden elveszített selejtező után hosszú éveket várni. Bukdácsoló csapataink újra meg újra pályára léphetnek, mert a Mester még mindig nem küldött el minket zuhanyozni. Még mindig az újrakezdés lehetőségének zöld reménységében járhatunk, ahogy a már idézett ének-szöveg is biztat: „Zöldben járok, szárnyalok felé. Élek és vagyok Istenhez kötve... Ébredtek.”

Apropó: szárnyalás és ébredés! Pár nap, és a világ figyelme Brazíliáról Soltvadkert felé fordul: július 16-án kezdődik a 10. Szélrózsza fesztivál! Ennek bibliai mottója ugyancsak

szárnyalásra hív: „*De akik az Úrban bíznak, erejük megújul, és szárnyra kelnek, mint a sasok.*” (Ézs 40,31)

Egyházunk legújabb kori történetének bátor és reményteli határlépési kísérlete a Szélrózsza országos evangélikus ifjúsági találkozó, ahol valóban jók az esélyeink, hogy célba juttassuk a „labdát”. A jubileumi találkozóra erős, gólveszélyes csapattal készülünk. S ebben a nagyszerű játékban átléphető a tömegsport élménye is: a nézőtérről bárki jó eséllyel pályára léphet, helye van a csapatban, az összjátékban. Sőt akár még a góllövőlistára is felkerülhet.

De most már elég a focis képekből, hasonlatokból, mert biztos akadnak olyanok, akiknek már mérgezésük van a zöld gyeptől... Forduljunk a stadionoktól a templomok felé! Ám azoknak, akik már unják a zöld színt, nincsen jó hírem: az egyházi esztendőben is pár hete váltottunk a zöld liturgikus színre, amely egészen november végéig kísér majd minket. Csak reformáció ünnepén váltunk majd pirosra, akkor is csupán egyetlen napra. De soha rosszabb esélyt, mint hogy a következő hetekben, hónapokban is zöldben járhatunk: hiszen ez a szín a növekedés ígérteit is hordozza!

Legyen közös reménységünk, hogy a nyár az egyházban nem uborkaszeton. Nem a pangás, a leépülés, a kalódás időszaka, hanem minőségi idő: lelki töltekezést, növekedést, épülést segítő konferenciák, táborok gazdag lehetőségét kínáló esély. Minden korosztály megtalálhatja a maga

ÉGTÁJOLÓ

edzőtáborát, ahol felkészülhet a következő játékidényre. Elnézést, már megint a focipályá közelébe tévedtem, pedig a vasárnap esti döntővel – egy hónap után, sokak bánatára, mások örömeire – végre befejeződik a világbajnokság.

A mi nagy játékunk viszont folytatódik világszerte. Mesterünk pályára küld, hogy tanítványként másokat is játékba hozzunk. Lehet, hogy még nem szárnyalunk, inkább egy másik énekszöveget dúdolunk: „Gyalog kell menned, nem lehet szállni, / De az út végén Jézus fog várni.” (EÉ 560,2)

A lényeg, hogy a nézőtérről bátran mozduljunk a játéktérre, a betontribünről a friss zöld gyepre. Ez (is) a nyár ajándéka! Élünk vele örömmel!

Gáncs Péter püspök
Déli Egyházkerület

Szlovák napok – itthon és otthon

Idén Kesztlőcön rendezte meg az Országos Szlovák Önkormányzat július 5-én a magyarországi szlovákok napját. A hagyományos rendezvény a *Cirill és Metód* szláv hittérítők munkásságának emléket állító kiállításával vette kezdetét a községi klubban, majd a Szent Kelemen római katolikus templomban ökumenikus istentisztelettel folytatódott a hivatalos program.

Itt a magyar és a szlovák himnusz elénekését követően *Pokriva László* helyi plébános üdvözölte az ünnepi alkalmon megjelenteket. *Erdő Péter* bíboros köszöntőlevelének felolvasása után az evangélikus Országos Szlovák Lelkészi Szolgálat vezetője (e sorok írója) kért áldást imádságban a mintegy félezer érdeklődőt vonzó szlovák nap résztvevőire. *Kis-Maly László* dorogi plébános rövid áhítatát a pilisszentkereshti *Énekő szlovák ifjúság* – Cirillről és Metódról szóló – egyházi énekekkel zárta.

Az ökumenikus együttlét után további köszöntések hangzottak el, és a templomban került sor a *Nemzetiségünkért* kitüntetések ünnepélyes átadására is. (Az idei szlovák napon *Kaszaláné Szabad Judit*, *Lászik Mihály* és a *Magyarországi Szlovák Fiatalok Szervezete* részesült e kitüntetésben.) Az országos rendezvény délután kulturális programmal és régiós bemutatókkal folytatódott, illetőleg zárult Kesztlőc Szent Kelemenről elnevezett terén.

A mintegy háromszázhetven ezer hívet számláló Szlovákiai Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház (ECAV) 2008 óta kétfévente rendez országos felekezeti napokat. Pozsony, Zsolna, majd Losonc után most Igló (Spišská Nová Ves) volt a házigazdája június 27–29. között a nagyszabású rendezvénysorozatnak.

Ebben az évben azért esett a vásztlás a tátrai esperességre, mert a közeli Szepesváralján (Spišské Podhradie) ünnepelhettek az ott tartott zsinat négyszázadik évfordulóját. Ismeretes, hogy a szlovák evangélikusok az 1610-ben Zsolnán tartott zsinatot tekintik egyházuk történetében a legelsőnek. Másodízben rá négy évre gyűltek össze hasonló feladattal

Szepesváralján a lutheránus tót atyafiak.

Június 27-én, pénteken különböző kiállítások megnyitóival vették kezdetüket a negyedik egyházi napok. A nyitó istentiszteleten *Andreas Metzl* evangélikus lelkész, a Szlovákiai Németeket Segítő Egyesület elnökhelyettese hirdette Isten igéjét. A helyi és környékbeli énekkarok szolgálataival színesített liturgiát a három szlovákiai püspök végezte. Az istentisztelet után szabadtéri koncertre invitálták a híveket, amellyel párhuzamosan a város főterén mutatkozott be a tátrai esperesség.

Gáncs Péter a szepesváraljai templom szószékén

A szlovák lelkipásztorok (albában) indulnak a nyitó istentiszteletre

Szombaton a szlovák állami televízió által élőben közvetített főistentiszteleten dr. *Miloš Klátik*, az ECAV egyetemes püspöke hirdette Isten igéjét a több mint három ezer (!) fős gyülekezetnek. A liturgia szolgálatában a másik két püspök – *Milan Krivda* és *Slavomír Sabol* –, valamint a helyi lelkész és az esperes segédkezett.

Az istentisztelet után különböző korosztályok számára tartottak bibliaórákat más-más helyszíneken, majd „püspöki fórumokon” találkozhattak, beszélgethettek az egyházi napok résztvevői. Ezt követően a város főterén gyermekek szolgálataival folytatódott a program.

Az egyházi napok igei mottója az ismert jézusi hívás volt: „Jöjjetek én-hozzám mindnyájan...” Ennek szellemében folytatódott a különböző korosztályhoz tartozó hívek szolgálataival az ünnepi rendezvénysorozat.

Ugyancsak szombaton este volt a premierje a városi színházban az *Isten szolgálója* című darabnak, amely a szlovák ajkú magyarországi evangélikusok körében is igen kedvelt Tranoscius-énekeskönyv névadójának élettörténetét dolgozza fel. Eközben az evangélikus templomban reneszánsz énekek előadásában gyönyörködhetnek a hívek. A szombati napot az ifjúság koncertje zárta a város főterén.

A Magyarországi Evangélikus Egyházat *Gáncs Péter* elnök-püspök képviselte a negyedik egyházi napokon. Gáncs Péter – igen megtisztelő módon – a zsinat négyszázadik évfordulóját ünneplő Szepes-

Miloš Klátik egyetemes püspök három ezer fős gyülekezetnek hirdeti az igét

váralja templomában hirdethette Isten igéjét a vasárnapi ünnepi istentiszteleten.

Magyarországi evangélikus színekben e sorok írója Poprádon és Szepesszombaton (Spišská Sobota), *Nobik Erzsébet* nyugalmazott lelkész pedig Batizfalván (Batizovce) és Gerlachfalván (Gerlachov) prédikált a vasárnapi istentiszteleten. Alighanem önmagáért beszél, hogy a pénteki nyitó és a szombati főistentiszteletek offertóriumát a budapesti szlovák gyülekezet javára, megsegítésére hirdették meg...

A negyedik egyházi napok ünnepségsorozata egy héttel később Len-

gyelországban, Wrocławban folytatódott a közép-európai keresztyén találkozóval, melynek összefoglalója a 7–9. oldalon olvasható. A szlovák evangélikusok ünnepéről tudósító beszámolóknk végén azért indokolt mégis mindenképp említést tennünk erről is, mert a közép-európai evangélikusok találkozóját 2016-ban Budapesten tervezik megrendezni a június 21–26. közötti időszakban, az ezt megelőző héten pedig Békéscsaba látja vendégül a szlovák evangélikusok közép-európai találkozójának delegáltjait. (Ez a nemzetközi találkozó a korábbi években a romániai Nagylakon, illetve a szlovákiai Nagykürtösön zajlott.)

■ GULÁCSINÉ FABULYA HILDA

Az Isten szolgálója című előadás egyik drámai pillanata

► A húsvét ünnepét megelőző héten zajlott az „Ismerj meg, ismerkedj” elnevezésű látogatóprogram, amelynek keretében közel húsz nőtestvér jutott el Sárszentlőrincre, illetve Borsod-Abaúj-Zemplén megye azon gyülekezeteibe, amelyeknek területén cigány közösségek élnek. A tanulmányi utat követő nyári értékelő konferencia résztvevőinek száma egyharmadnyival ezt is meghaladta, hiszen a június 30. és július 4. között a balatonfüredi Siloám Református Missziói Otthonban megrendezett alkalomra a tavasszal még a vendéglátók szerepét vállaló roma testvérek is meghívást kaptak.

Az ötnapos együttlét mégsem az emlékek felidézésével telt, hanem újabb ismeretekkel gazdagodhattak a résztvevők a sok jeles előadó jóvoltából. *Sipos Zoltán* református országos cigánymissziós referens egyháza újonnan kidolgozott cigánymissziói stratégiáját ismertette, míg *Bakay Péter*, egyházunk cigánymissziói referense az evangélikus szolgálatoakat mutatta be. *Karl Jánosné Csepregi Er-*

zsébet sárszentlőrinci lelkész saját gyülekezetének példáján érzékeltette, hogyan készítette meg Isten az egyre fogyatkozó létszámú magyarok szívében a beás és oláh lakosok teljes el- és befogadását.

Az Abaújból érkezettek ugyanakkor szomorúan állapították meg, hogy náluk bizony még a keresztyén közösségek is gyakorta kirekesztően bánnak a cigányokkal. Ám pozitív példaként említették azokat az iskolákat, amelyeket a református egyház a közelmúltban vett át az önkormányzattól. Itt a cigány és a magyar gyerekek teljes egyetértésben tanulnak együtt. Talán épp ők lesznek az a generáció, amelyiket már nem kell figyelmeztetni egymás elfogadására.

Ékes Ilona, aki két cikluson át szolgált országgyűlési képviselőként, az általa vezetett Ergo Európai Regionális Szervezetet mutatta be. Tagjai különösen is figyelnek arra, hogy ne sérüljenek a kisebbségek jogai Közép-Európában. Ugyancsak komoly munkát fektettek abba, hogy – amint az előadó mondta – szembe-

ússzanak a ma sokszor emlegetett genderáramlattal, vagyis küzdjenek a társadalmi nemek szerepeinek felcserélődése ellen.

Váradi Zsuzsát különösen is megszerették a jelenlévők

A nők olykor kiszolgáltatott helyzete sokszor előkerült a beszélgetésekben, különösen azután, hogy *Csapó Emma* a Kiút Veled Egyesület képviselőjében beszélt a prostitúáltak között, Budapest hírhedt VIII. kerületében végzett munkájukról. A konfe-

rencia tematikájához annyiban kapcsolódott a beszámoló, hogy nagyon sokszor éppen a mélyszegénységben élő cigány nők érzik úgy, hogy kiút lehet számukra a nyomorból, ha áruba bocsátják testüket. Az előadó néhányuk történetét megosztva érzékeltette, hogy milyen csapdahelyzetbe kerülnek ezek a fiatal vagy már nem is olyan ifjú asszonyok. Sajnos keveseknek sikerül kiszabadulniuk a prostitúció fogságából, ám akik Krisztusra találnak, átéljük Jézus ígéretét: akiket a Fiú megszabadít, valóban szabadok lesznek.

A különböző felekezetek cigánymisszióját bemutató beszámolókból is ez a reménység csendült ki. Kicsiny kezdetek, elrettentő indulások után Isten nagy csodákat engedett látni – például pünkösdi testvéreinkkel, akiknek hatezer önkéntes munkatársuk van már e misszióban.

A konferencia résztvevőinek legfiatalabbikát, *Váradi Zsuzsát* különösen is megszerették a jelenlévők. Egy esztendővel ezelőtt ő még a debreceni Wáli István Református Cigány

Szakkollégium hallgatója volt. A dombokkal körbevett, festői környezetben fekvő tavaról híres Arlóból származik. Igaz, ennek a borsodi községnek nem a turisták által kedvelt üdülőfalujából, hanem cigánynegyedből került az egri középiskolai kollégiumba, majd Debrecenbe egyetemre.

Ma Arlót kétharmadában romák lakják, már Zsuzsa gyermekkorában is többségben voltak. Ezért megdöbbentő a statisztika: általános iskolai osztályából talán ha öten szereztek érettségit, de azt biztosan tudja, hogy rajta kívül egyvalakinek lett diplomája. Ő most visszakerült a környékre, gyógytornászként dolgozik. Otthon lakik édesanyjával, de vallja: „Nem lehet visszatérni oda, amit egyszer elhagytunk.” Nem tagadja meg az övét, de az ő példája is azt igazolja, hogy senki sem lehet próféta a saját hazájában.

Pedig – ahogyan a konferencia cigány résztvevői egységesen megvallották – a roma nép kiemelkedésének útja, ha hiteles példaképeket láthatnak maguk előtt. *Anna*, a sárszentlőrinci evangélikus gyülekezet cigány presbitere fogalmazta meg találóan a magyar és roma asszonyok közös küldetését: „Életünknek kell világitania.”

■ B. PINTÉR MÁRTA

► Folytatás az 1. oldalról

A hétfői „órarendben” ezután szakmai program következett. A tantárgygondozók által szervezett történelem-, osztályfőnöki, hittan-, rajz- és gitáróra közül választhattak az iskolapadokba ültetett pedagógusok. A második szekcióülésen pedig földrajz-, magyar-, idegennyelv-, matematika- és testnevelésórán vehettek részt.

Ezek a programok a hétköznapi tanórákhoz képest számtalan meglepetéssel szolgáltak. Például *Előadá-Sokk*-kal.

Zacher Gábor orvos-toxikológus – a maga tabudöntő, bátran „szónyűvő” stílusában – a szenvedélybetegségek kialakulásáról, veszélyeiről, illetve a téma esetleges hamis megközelítési módjairól beszélt, rámutatva arra, hogy a biztos lelki alap mennyire fontos lehet egy gyermek életében, továbbá hogy a modern kor egyes kérdéseit illetően az úgynevezett Z generáció tagjai az „óslakosok”, mi pedig csupán „betelepültek” vagyunk.

Olyan figyelemfelkeltő és elsőre értelmezhetetlen címmel is találkozhatunk a résztvevők, mint az *Akhilleusz, a palóc*. Tóth Sándor tősgyökeres nógrádi irodalmár ugyanis a kevésbé ismert bakonyszentiváni Szabó István életművének darabjait rekonstruálta rendkívül élvezetes, sokszor já-

tét feldolgozó animációs film *Isten te-nyerén* című epizódját.

Aki *dr. Katz Sándornak*, a bonyhádi evangélikus gimnázium országos hírű tanárának matematikaóráját választotta, és nem épp „reál” bealítoztasságú, bizony kapkodhatta a fejét a sok grafikon és bezárt szög látán – akárcsak az Emberi Erőforrások Minisztériumának (Emmi) küldötte, Sipos Imre köznevelésért felelős helyettes államtitkár az intézményvezetők felé záporozó kérdései hallatán.

A tudományos erős szintén láthatóvá lett *dr. Mika János* klímakutató, egyetemi tanár *Stagnáló felmelegedés – Hová tűnt az emberi hatás?* című és *dr. Molnár Imre* történész *Esterházy János* életéről szóló előadásán.

A korszerű, minőségi testnevelés alapelveiről és oktatási stratégiáiról a Magyar Diáksportszövetséget képviselő *dr. Csányi Tamás* beszélt.

Révész Józsefné és *Győri Gábor* pesti egyházmegyei esperes a húrok közé csapott, és erre biztatta a gitárokkal és kottákkal ellátott vállalkozó szellemű óvodapedagógusokat is.

A nyelvtudás nyitotta lehetőségek-

ről és távlatokról szólván *Nikli Hajnal-ka* szervezetfejlesztési és vezetői tanácsadó a cégek munkatárs-keresési és -felvételi folyamatait elemezte.

Egy meglehetősen kiváltságos helyzetben lévő különítmény *H. Szilasi Ágota* művészettörténész vezetésével a közeli Hatvanba utazhatott *Lesznai Anna* életművével, iparművészeti és pedagógiai tevékenységével ismerkedni.

A szekcióülések után *dr. Fábri György*, az Északi Egyházkerület felügyelője megnyitotta a gimnázium volt diákjainak alkalmi kiállítását.

só szalagavató, ballagás és érettségi (1998) képei, izgalmai.

A jó Istennek hála, hogy szinte minden évben mintegy harminc-negyen diákkal eljutottunk hazánk elszakított területeinek legszebb részeire. Erdei iskola keretében hazánk nemzeti parkjai szinte mindegyikében jártunk, évente százhusz diákkal. Büszkék lehetünk arra is, hogy tanulmányi téren az iskola átlaga szinte mindig 4,00 feletti volt. Az országos középiskolai tanulmányi versenyeken és más országos és egyházi tantárgyi versenyeken diákjaink sok szép sikert ér-

Ki-be kapcsolódás Aszódon

Evangélikus pedagógusok országos találkozója

FOTÓ: MUSZAKI ASZOD.HU

Az aszódi Petőfi Sándor evangélikus oktatási intézmény épületegyüttese

Bemutakoztak mérnökök, ruhatervezők, képzőművészek, filmesek, akik sokat köszönhetnek egykori iskolájuknak. Fábri György a hálózatosság, a kapcsolattartás és a vizualitás szerepének fontosságára hívta fel a közönség figyelmét.

A hétfő estét kulturális műsor zárta. Közreműködött az aszódi evangélikus gimnázium énekkara és a bagi Muharay Elemér népi együttes.

A találkozó másnapján fakultatív szabadidős-kirándulós programok zajlottak. A pedagógusokat várta többek között a gödöllői és a hatvani Grassalkovich-, valamint a sziráki Teleki–Degenfeld-kastély, Hollókő népviseletes babái és tornácos házai, az ipolytarnóci „Jurassic Park”, az intézményvezetők pedig Egerbe és Noszvajra látogattak. (A töltekező-pihentető keddi napot lovasbemutató, majd zene és tánc zárta a Domony-völgyben.)

Az EPOT zárónapján kissé megcsúszott a program, bár ez a kellemesen társalgó pedagógusokat láthatóan nem zavarta. Az érdeklődők a reggeli áhítat után a százharminc éves Aszódi Fiúnevelő Intézetben tettek hosszúra nyúlt látogatást. A helyszínen nemcsak a találkozó résztvevőinek bizonyult izgalmasnak, de a nap első előadója, *Prőhle Gergely* számára is – édesanyja rendszeresen ezen intézmény szigorú falait emlegette mint a renitens magaviselet megtorlását...

Egyházunk országos felügyelője, az Emmi nemzetközi és európai uniós ügyekért felelős helyettes államtitkára *Mit is jelent a keresztény Európa?* címmel – kritikai megjegyzéseket

sem kerülve – világított rá arra, hogy a mai Magyarországon sok szó esik ugyan a kereszténységről, de a tapasztalatok szerint ez legtöbbször csupán hivatkozási alap. A keresztény értékekről zajló viták gyakorta elmennek a lényeg mellett, és már köszönőviszonyban sincsenek az evangélium eredeti üzenetével.

A kereszténység politikai jelszóvá tétele megtevésztő – hangsúlyozta Prőhle Gergely. Mert – többek között – ennek következménye az alternatív családmódellek megbélyegzése vagy épp a hajléktalanügy tűrhetetlen és méltatlan kezelése; ezek teljességgel összeegyeztethetetlenek a felebaráti szeretet jézusi tanításával. Mind a valódi szolidaritás, mind a másik emberért való felelősségvállalás kiveszőben van – állapította meg. Annál nagyobb a felelősségük az egyházaknak, kiváltképp az – országos felügyelőnk megítélése szerint – mérsékelt, józan han-

Tóth Sándor irodalmár

gú evangélikus egyháznak. Ezen belül is az intézményeknek, a fejekben történő rendrakás tekintetében pedig elsősorban az iskoláknak, az oktatásnak. Ezeknek a problémáknak el kell jutniuk intézményi szintre. A vezetőktől nagyon sok függ, nekik kell ezeket a tapasztalatokat nyíltan és világosan megosztani a rájuk bízottakkal.

Prőhle Gergely előadása után Roncz Béla javasolta, hogy a következő intézményvezetői konferenciát ugyanezen – még hosszasan taglalható és sok további kérdést magában rejtő – téma köré építsék.

A második előadást *dr. Gerhard Pfeiffer* nyugalmazott iskolaigazgató, a Nemzetközi Szövetség a Keresztény Nevelésért (IV) titkára tartotta. A tolmácsolást *Révész Rita*, az országos iroda nevelési és oktatási osztályának külügyi referense vállalta. Az előadó azt a már elindult projektet mutatta be – a projekt honlapjával illusztrálva –, melynek célja a világ protestáns iskoláinak összekapcsolása a reformáció közelgő 2017-es jubileumának közös megünneplésére. A projektet a Németországi Protestáns Egyház (EKD) és az IV indította útjára. Vannak már jelen intézmények olyan „egzotikus” országokból is, mint Ghána, Tanzánia vagy Kongó. Magyarországi evangélikus iskolák közül eddig a Deák Téri Evangélikus Gimnázium és a kiskőrösi Petőfi Sándor oktatási intézmény általános iskolája, a református intézmények közül egy miskolci és egy kecskeméti iskola csatlakozott. A projekt szervezői nagyon várják további magyar protestáns intézmények bekapcsolódását! A kezdeményezéshez a www.schoolssooreformation.net honlapon lehet csatlakozni.

Az idei EPOT záró istentiszteletén *dr. Szabó Lajos*, az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora szolgált. Lk 10,17 alapján az eredményességről és annak valódi alapjáról prédikált. Kétféle értékelésről beszélhetünk – mondta –: egyrészt mi, tanárok adunk értékelést a tanulókról, másrészt nekünk magunknak a szívünkben, a lelkünkben kell értékelnünk az elmúlt tanévet, beleértve saját teljesítményünket is. „Ha önmagamát őszintén értékelve álllok az Isten elé, abból csak jó jöhet ki” – hangsúlyozta a rektor.

Tanítványok és a tanárok egy csónakban ülnek. A túlzások és szuper-egók világában Jézus szolgáló szere- tetét kell észrevennünk.

■ KINYIK ANITA

Húszéves az Aszódi Evangélikus Petőfi Gimnázium és Kollégium

► 1994 szeptemberében – negyvenhat évvel az államosítást követően – újraindította aszódi középiskoláját a Magyarországi Evangélikus Egyház. Két évtized telt el azóta. 2013 őszén, amikor összeállítottuk a tanév programját, döntöttünk arról, hogy megünnepljük ezt a jubileumi évet – emlékeztetett *dr. Roncz Béla* igazgató a június 2-i ünnepségen elmondott beszédében. Az alábbiakban ebből közlünk részleteket az *Evangélikus.hu* nyomán.

A jubileumi év három pillérre épült: *Húszévesek lettünk* címmel megjelent a falinaptárunk; kiadtuk az *Evangélikus iskola a Galga partján* című évkönyvet; 2014. június 2-án jubileumi ünnepséget rendeztünk.

Két évtizede vagyok az intézmény igazgatója. A húsz év története, élete, minden rezdülése megtalálható zsigereimben. Ma is elevenen él bennem az első tanévnyitó (1994), az alapkövetétel, az az öröm, hogy a templom és az iskola újból egymásra találhatott; az építkezés (1996–97) minden mozzanata, az el-

ső szalagavató, ballagás és érettségi (1998) képei, izgalmai.

A jó Istennek hála, hogy szinte minden évben mintegy harminc-negyen diákkal eljutottunk hazánk elszakított területeinek legszebb részeire. Erdei iskola keretében hazánk nemzeti parkjai szinte mindegyikében jártunk, évente százhusz diákkal. Büszkék lehetünk arra is, hogy tanulmányi téren az iskola átlaga szinte mindig 4,00 feletti volt. Az országos középiskolai tanulmányi versenyeken és más országos és egyházi tantárgyi versenyeken diákjaink sok szép sikert ér-

FOTÓ: EVANGELIKUS.HU

tek el. Az 1998 óta leérettségizett több mint ezeröt száz diák közül sokan lettek orvosok, jogászok, lelkesek, közgazdászok, tanárok, mérnökök, vállalkozók, de nagyon örü-

lünk azoknak a diákoknak is, akik általunk gyülekezetre letek.

Az elmúlt húsz év alatt az Aszódi Evangélikus Petőfi Gimnázium és Kollégium az evangélikus oktatás egyik meghatározó iskolája lett. A tizenhét evangélikus középiskola közül ez az egyetlen, amely újonnan épült. Csodálatosan szép építmény – *Nagy Tamás* Ybl-díjas építész tervezte.

Nem lenne teljes a köszöntőm, ha nem szólnék a jövőről, közeli és távoli terveinkről. Álmaink közt szerepel a dömösi erdei iskola felépítése, a sportszarnok melletti területen egy versenyszűzoda megépítése. Szeretnénk, ha az Ikladi Német Nemzetiségi Általános Iskola tagintézményünké válna.

Végezetül köszönetemet szeretném kifejezni – a teljesség igénye nélkül – azoknak, akik az iskola megteremtéséért sokat fáradoztak: *D. dr. Harmati Béla*, *D. Szabik Imre* püspök urak, *dr. Frenkl Róbert* ko-

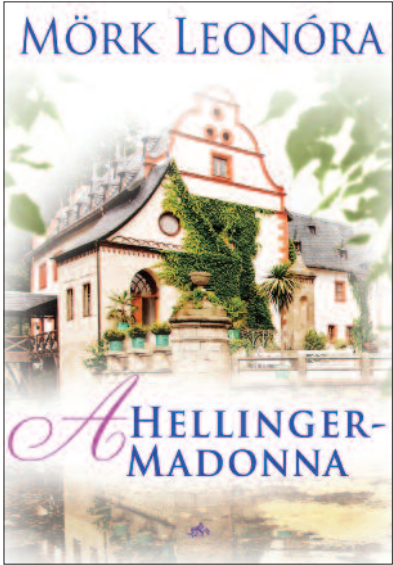
rábbi országos felügyelő, *Platthy Iván* nyugalmazott államtitkár, *Detre János* esperes, Nagy Tamás tervező, *Mihályi Zoltánné*, az országos iroda oktatási osztályának volt vezetője, *Szemerei Zoltán* volt országos irodaigazgató, *Benczúr László* korábbi kerületi felügyelő, igazgatótanácsunk elnöke, illetőleg *Mekis Ádám* esperes.

Koncz István és *Detre Zoltán* első osztályfőnökök áldozatos munkáját is köszönet illeti. Köszönet a tanár kollégáknak, a mindenkori iskolalelkeseknek és nem tanár munkatársaimnak, akik nélkül ezt az intézményt nem lehetett volna létrehozni és eredményesen működtetni. Köszönet a minket segítő egyházmegyei, kerületi lelkeseknek, az igazgatótanács tagjainak, Aszód város vezetésének és mindenkinek, aki ha csak kicsivel is, de hozzájárult ahhoz, hogy ma itt a húszéves jubileumi évünket megünneplhetjük.

■ DR. RONCZ BÉLA

Landeskunde – Mörk módra

Mörk Leonóra második, ugyancsak erősen sikergyánús regénye, *A Hellinger-Madonna* bennem, Pécsre szakadt lübecki ősök ivadékaiban valószínűleg egészen más hullámokat vetett, mint a legtöbb olvasóban. Hogy miért? Nos, korántsem azért, mintha magamat a profi műértelmező szerepébe akarnám feltolni. Inkább azért, mert –

sokkal ellentétben – engem a legkevésbé sem érdekel, vajon szerzőnk életében a valóságban is felbukkant-e egy ezüstsínű BMW-s, „keletnémetből” – Heidelberg és Stanford hathatós segítségével! – „nyugatnémetté” vedlett, elegáns jogász. Aki ráadásul még irodalom-, képzőművészet- és zeneértő is. A könyv lényege ugyanis egyáltalán nem ez.

A *Hellinger-Madonna* története izgalmas és sejtelmes bolyongás az 1525-ös Wittenberg – *Luther, Melanchthon* és a *Cranachok* városa –, továbbá az 1897-es München és a 2013-as Budapest között egy titokzatos női arckép nyomában. A festmény a főszereplő, a művészettörténész-restaurátor Kata tragikus sorsú dédanyját ábrázolja. Azt az ősanját, akinek traumatikus ifjúkora, szerencsétlen női életkezdeése generációkkal később – egészen Johannes ügyvéd úr megismeréséig – gátlássá és szűkössé tette a harmincnégy éves lány szerelmi életét. Olyannyira, hogy dédanyja képének felkavaró megpillantása után Weimarban, *Goethe* városában nekivág egy Hellinger-féle családállításnak, egy olyan lélekgyógyászati-önismereti kurzusnak, amelynek során a családi gyökerekig leásva ki-k meg szabadulhat démonaitól, lelki gátlásaitól. (Ez természetesen csak a már nálunk sem ismeretlen módszer laikus megfogalmazása.)

A könyv „belépünk a régi festménybe”, „kilépünk a régi festményből a saját életünkbe” síkjai természetesen nem előzmény nélküliek. *Ken Follettnak* A *Modigliani-botrány* című művészeti-műkereskedői krimije és *Elizabeth Kostovának* fajsúlyosabb regénye, a *Hattyútolvajok* egyaránt műfaji előzménynek tekinthető. Ami viszont a csak Mörk Leonóra jellemző többlet, az egy másik nép – történetesen a német – kultúrájának s ezen belül Tü-

ringia mesés mikrovilágának megértése és kaleidoszkópszerűen változatos és színes bemutatása.

Erre céloztam írásom címében a *Landeskunde* („országismeret”) szóval, amely nem csupán a szerző elméjének szívének kedves németek földjének műemlékeire, történelmére, irodalom- és zenetörténetére vagy éppen evangélikus egyháztörténetére vonatkozik. Ami az egyháztörténeti vonulatot illeti: ez bizony szokatlan egy „női regényben”, még ha a szokottnál sokkal művesebb, igényesebb is.

Megrendítően szép az a jelenet, amikor Katát Weimar egyik nevezetes templomában pontosan az a Bach-korál fogadja, amelyet gyerekkorában a szarvasi Ótemplomban evangélikus kántortanító nagyapja játszott el neki, s amely majd ugyanitt kötött esküvője felejtethetlen nászindulója lesz:

„...egyszerre ott találok magam a város nevezetes evangélikus temploma, a Jakobskirche előtt, amely többek között arról híres, hogy itt volt Goethe és Christine Vulpus esküvője, és itt nyugszik az idősebbik Lucas Cranach. Az ajtó nyitva áll, ahogy belépek, azonnal otthon érzem magam a sima, fehér falak tartotta magas keresztboltozat alatt. A kettős pad sor végénél fiatal lelkész rendezgeti a halomba rakott énekeskönyveket, már éppen odalépnék hozzá, hogy megkérdezzem, hol találok Cranach síremlékét, amikor az orgonán megszólal Bach 147-es kantátjának zárókorálja: Jesus bleibet meine Freude – Jézus maradj az örömöm. Nagyon szeretem ezt a kantátát, mindig a nagyapámat juttatja eszembe, így mielőtt észbe kapnék, már ki is mondtam hangosan a címet: *Herz und Mund und Tat und Leben* – A szív, a tett és az élet...”

Végül ne felejtjük el megemlíteni e gazdagon rétegezett regény egy további értékét. Azt, hogy szerzője bátran vállalkozott egy nem is könnyű, nem is kockázatmentes feladatra: a sokszor számos vonásában kifejezetten igazságtalanul kárhoztatott német mentalitás szerethető tulajdonságainak rokonszenves és spontán rehabilitációjára. Meglehet, gyógyíthatatlanul északias alkat vagyok, de az alábbiakat bizony örömmel olvastam: „Ha azt mondják, nyolc óra, az nyolc óra, ha azt állítják, a hangversenyjegyem le lesz téve az esti kasszánál, akkor le van téve, ha azt ígéri, csütörtökre megérkeznek a vegyszerek és a festékek, akkor csütörtökre hiánytalanul megérkeznek. És ez nekem tetszik!” Mit mondjak: nekem is.

„Akinék – szabadon *Mozart* után – ennyi jó kevés”, olvassa el Mörk Leonóra könyvét, amely – érzésem szerint – hamar megtalálja a maga méltó német fordítóját, s így a hazaiak mellett sok német olvasót, Tübingián innen és túl.

■ PETRŐCZI ÉVA

Mörk Leonóra: *A Hellinger-Madonna*. Jaffa Kiadó, Budapest, 2014. Ára 2940 forint.

A szerző „Goethe mellett” Limenauiban

Tudományos atmoszféramérés az EHE körül

► Aki szívesen tájékozódna afelől, miféle kutató- és műhelymunka zajlik az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) berkein belül, annak feltétlenül érdemes beszereznie a nemrégiben *dr. Szabó Lajos rektor szerkesztésében és a Luther Kiadó gondozásában megjelent, Teológia és kultúra* című tanulmánykötetet. Tizenhat – hittudományi egyetemünk más-más tanszékén dolgozó, más-más témában elmerülő, más-más stílusú – oktató írásait tartalmazza. A teológiára jelentkezőknek ezt a könyvet kellene először a kezükbe venniük a felvételi előtt! Nemcsak arról ad ugyanis igényes körképet, hogy miféle szellemi irányokba indulhat el itt a hallgató, hanem hű lenyomata annak a lelki többlettel bíró atmoszférának is, mely az intézményt és a benne tanítókat nevelőket-növelőket – ahogy ez utóbbi etimológiai rokonsággal *Fabiny Tamás* püspök eljátszik előszavában – körbelengi.

A kötet a *reformáció és kultúra* megjelölésű tematikus évhez kapcsolódik, de ettől a speciális területeken kutatók olykor örömmel elvonatkoztatnak, és ez a szellemi szabadság kifejezetten jól tesz az írásoknak. Elsősorban azokat a tanulmányokat tekinthetjük – a „laikusok” számára is – figyelemre méltóknak, melyek a megszokott EHE-s minőségi garancia mellett valamiféle meglepetéssel is szolgálnak. A megannyi tudósságra, részletekbe menő mélyfúrásra elenére is izgalmas tanulmány közül tehát most szubjektív módon, önkényesen emelnénk ki néhányat.

Finta Gergely, az egyházzenei tanszék vezetője, orgonaművész – hogy, hogy nem – képelemző tanulmánnyal jelentkezik a kötetben. Magával a választással is felhívja a figyelmet arra, milyen sokféleképpen találkoznak és léphetnek egymással kölcsönhatásba művészeti ágak, művészeti alkotások. Az orgonista a *Van Eyck* testvérek híres genti oltárának zenei jeleneteket ábrázoló részeit veszi szemügyre – egyházzene-szemüveggel.

Az első vizsgált képen a hihetetlen precizitással és valóságúséggal ábrázolt orgonáról – paramétereinek és funkcióinak részletes ismertetése után – a szerző elárulja, hogy a kép hangszertörténeti szempontból is fontos forrás. Csupán ezen ábrázolást alapul véve a 20. században több cég is megpróbálta rekonstruálni a korabeli orgonát. A másik, éneklő kórust ábrázoló képről is elképesztő következtetéseket tudnak levonni zenei szakemberek – értesülhet az olvasó –, képesek például az éneklő angyalok szájmozgása alapján az énekelt szöveget megállapítani.

Finta Gergely nemcsak első tanulmányának tárgyával, hanem „duplázással” is meglepi a kötetet forgatókat. A vajt fülű és zeneileg némileg képzett olvasó az általa jegyzett második tanulmányban kibővíti, az EHE kántor szakán tanító tanároknak és a hallgatóknak intonációs és korálelőjátékait olvashatja – kottából.

A latin nyelvet, patrisztikát és művelődéstörténetet oktató *Bódi Emese* tanárnő témaválasztásával nem lepi meg az olvasókat, de hallatlanul izgalmas utazásra hív a görög-

római mitológia és az apokrif iratok misztikus világába. Odüsszeusszal „Hádész házához” zárandokolhatunk, ott mindenféle beszélő árnyakkal találkozhatunk, Aeneasszal karöltve az aranyág keresésére indulva az Avernus-tó melletti barlangba is bemerészkedhetünk. Kharónnal, a révessel csónakázhatunk. Elysium

szép mezeje és Tartaros sötét, kietlen vidéke is felsejlik előttünk. Pál és Beatrice vezetésével pedig még a paradicsomba is bepillantást nyerhetünk... A *Leszállunk az alvilágba* című írás az európai ember halállal kapcsolatos elképzeléseit és azok alakulását, a keresztény tanítással való kölcsönhatását vizsgálja az *Odüsszeián*, az *Aeneisen*, a *Szent Pál látomása* című apokrif iraton és az *Isteni színjátékon* keresztül. Igazi csemege a Biblia mellett titkon a mitológiai történetekben gyönyörködőknek.

Megint új világ tárulhat fel az előtt, aki *Orosz Gábor Viktor* rendszeres teológus *Önazonosság és keresztény életstílus* című munkáját tanulmányozza. A bioetikával, gasztroteológiával és teológiai esztétikával foglalkozó tudós érdekes gondolatokat oszt meg például az emberi testről. A „fit for work, fit for fun” posztmodern ideáltól egészen az autentikus keresztény testtapasztalat fogalmáig jut el. *Jürgen Moltmannnak*, „a remény teológusának” idézett mondatát talán e helyütt is érdemes leírunk és megszívlelnünk: „Isten emberré lett, hogy ezáltal mi büszke

és szerencsétlen istenekből igazi emberré válhassunk, olyan emberekké, akik fiatalságukat és öregségüket is képesek elfogadni, és testük mulandóságával egyetértenek. Emberekké, akik tudják, hogy az élet több mint teljesítmény, és a szeretet az, ami az embert széppé teszi.”

Tisztaban vagyunk-e azzal, hogy Jézus lélekben való feddhetetlensége mellett milyen csodálatos elme volt? Többek között erre is rávilágít *Cserhádi Márta*, az újszövetségi tanszék docense, aki az adópénz kérdésére a többféleképpen értelmezhető, ironikus, ám erkölcsileg mindenképp győztes jézusi mondatot – „*Adjátok meg a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené*” (Mk 12,17) – bontja ki, felvázolva a kor gazdasági-társadalmi háttérét is, ami nagyban hozzásegít az értelmezéshez.

Talán a legnagyobb hídépítő a való élet és a teológia, a teológia és kultúra között kötetbéli megjelenését tekintve *Kodácsy-Simon Eszter*, a gyakorlati teológiai tanszék adjunktusa. „Lélekben néha legalább oly messzire kell utaznia a tanteremben a hit-tanárnak, mint kellett régen az új világ misszionáriusainak” – állítja a szerző. És maga is messzire utazik tanulmányában, az államiból egyházi-vá lett iskola felemás tanévnyitójáról visszatér ösztöndíjas éveinek egykori színhelyére, Chicagóba, ahol megismerhette *Claude Marie Barbourt*. A professzor asszony állhatatos munkája révén éveken át sikeres misszionárius volt Afrika több pontján is, aztán az apartheid uralom őt is meggyötörte, meghurcolta. Később Észak-Amerikába ment, ahol indián törzsek között szolgált. A szelíd és alázatos lélek életpéldája az inkultúrára épülő missziót hirdeti: „...egy adott nép gondolkodásába és hitébe csak akkor tud a keresztény tanítás beépülni, ha az egész keresztény hit »le van fordítva« az adott kultúra nyelvére.” Ezt a keresztény egyházaknak csak a 20. század második felére sikerült belátniuk – szembesít a valósággal a szerző.

Ha ez a kötet – nem csak egyházi közegben – eljuthatna szélesebb közönséghez is, a teológia tudományához szkeptikusan állók is megérthetnék, illetve megérezhetnék, amit a szerkesztő Szabó Lajos utószavában így fogalmazott meg: „A kultúra mindig fejleszt, újít és tisztít. Szébbé, egészségesebbé és élhetőbbé teszi a környezetet és társadalmat egyaránt. Egy lényeges következő fokozat az emberi életvezetés és életvitel kultúrájának mindenkor aktuális vizsgálata. Itt jelenik meg a teológia küldetése és aktivitása számára egy mindig megújuló kihívás.”

■ KINYIK ANITA

Teológia és kultúra. Szerk. Szabó Lajos. Luther Kiadó, Budapest, 2014. Ára 1790 forint.

Együttműködési nyilatkozatot írtak alá a pasaréti ökumenikus óvodáról

A pasaréti plébánia területén, a Völgy utcában immár közel egy éve működik az ország első önkormányzati fenntartású ökumenikus óvodája négy katolikus és egy protestáns csoporttal – tájékoztat a *ferencesek.hu*.

Egykor ez a Magyar Rádió óvodája volt, de évek óta nem működött. Tavaly ősszel nyitotta meg újra a II. kerületi önkormányzat, szoros együttműködést felajánlva a történelmi egyházak területileg illetékes

képviselőinek, így katolikus részről a pasaréti ferenceseknek.

Az óvodában tíz csoport, összesen háromszáz fő elhelyezésére van lehetőség. Az önkormányzat és a történelmi egyházak képviselői – a közel egyéves tapasztalatok alapján – június 20-án írásba is foglalták együttműködési szándékukat, melyet a kerület részéről *Láng Zsolt* polgármester, katolikus részről *Dobszay Benedek* ferences provinciális írt alá.

A dokumentum szerint a felek az óvodában vállalják a keresztény szellemiségű nevelést, együttműködnek a felekezeti ünnepek és a lelki napok megszervezésében. Az önkormányzat az óvoda alkalmazottainak kiválasztásakor egyeztet az érintett felekezetek képviselőivel, és alkalmanként lehetőséget biztosít plébániai, gyülekezeti családi programok tartásához.

Forrás: Magyar Kurír, ferencesek.hu

Szabadon Krisztusban

Közép-európai keresztyén találkozó Wrocławban

► „Szabadság huszonöt évvel a rendszerváltás és tíz évvel az EU-tagság elnyerése után” – így hangzott a mottója a wrocławai találkozóknak, amely természetesen a protestáns szabadságeszme köré rendeződött. A kibővített kelet-közép-európai rendezvényen a részt vevő országok különféleképpen elevenítették fel a rendszerváltást. A házigazdák a Szolidaritás tömegmozgalmának elsődlegességét emelték ki, a németek a berlini fal leomlására emlékeztek, a csehek a bársonyos forradalmat, a szlovákok az önálló nemzetállami gondolatot hangsúlyozták, mi, magyarok nyilván a kerítésbontás drámai pillanatait állítottuk s állítjuk a középpontba. Már természetesnek tartjuk a szabad utazást, a határok nélküli Európát, amely valaha csak álmainkban élt, s a demokratikus intézményrendszer sem jelent akkora vonzerőt, mint egykor képzeljük. Közös az illúzióvesztés az átmenet gyorsaságát és hatékonyságát illetően, hiszen a térség államai kevésbé közelítették Nyugat-Európához, igaz, más és más

mértékben fejlődnek a régió országai. A leszakadás általánosságban lassul, de a fiatalok közötti munkanélküliség drámai méreteket ölt. Az ukrán válság minden kötetlen beszélgetésben felmerült. A házigazdák és a baltiak számára a téma különösképp fontos volt, hiszen Ukrajna védőbástya a lengyelek szemében is, s az Ukrajnában élő lengyelek helyzete legalább annyira fontos a szemükben, mint nekünk a kárpátaljai magyarok sorsa. Voltak viták arról is, hogy indokolt-e ebben a válságos időszakban kisebbségi problémákat feszegetni. Sok lengyel aggódva kérdezgette: visszaköszön-e – ezúttal Ukrajnával kapcsolatban – egy olyan időszak, amikor a nyugat-európai államközi garanciák fabatkát sem értek. Ilyen kétségek között csak a keresztyén hit segíthet. A wrocławai találkozó résztvevői nyilván egyetértettek abban, hogy keresztyén erkölcs nélkül nincs igazi demokrácia Közép-Európában, s nincs Európa sem keresztyén gondolat nélkül.

Interjú Jerzy Buzekkel

– Elnök úr! A lengyel–magyar barátság jegyében történt a II. világháborús menekültek magyarországi befogadása, amelyet idősebb Antall József szervezett meg. A rendszerváltás időszakában vagy Lengyelország második világháború utáni első demokratikus kormányzása idején volt-e alkalma találkozni fiával, Antall József miniszterelnökkel, volt-e közös megbeszélésük?

– Sajnos nem találkoztam vele, de tudjuk, milyen jelentős személyiség volt. Brüsszelben egy teljes épület-részt róla neveztek el.

– Jelenleg a miniszterelnöki székben Orbán Viktor az utóda, aki Brüsszelben arra törekszik, hogy hatékonyan védje a magyar érdekeket. Az utóbbi időben nagy vitatéma az,

hogy Európa föderális irányba induljon-e tovább, vagy nemzetállamok alapján szerveződjön. Nyilván Ön is követte az ezzel kapcsolatos vitákat. Mi az Ön álláspontja?

– Hadd emeljem ki, hogy nem született konkrét idea Európa föderalizálásáról, komolyabban senki sem gondol erre. Úgy tartjuk, hogy érvényes szerződéseink elég jók a megfelelő integrációhoz, nincs szükségünk újabbakra, nem kell föderális Európát építenünk. Nemzetek Európájában élünk, független államok Európájában, de nagyon fontos, hogy elmélyüljön az együttműködés a nemzetek között. Ha megpróbálunk vetélkedni egymással, akkor biztosan veszíteni fogunk.

– Mi az álláspontja az EU-alapszerződésekről?

– A korábban megkötött szerződéseket kell végrehajtani, nincs szükség újabbak kidolgozására. Most az okoz valóban problémás helyzetet, hogy több tagállam alkalmazni akarja ezeket a törvényeket, amelyeket együttesen, ezekkel a tagállamokkal együtt fogadtak el. Egyszerűen legyünk nyugodtak ezzel kapcsolatban, legyünk mérsékeltek, nyitottabbak egymás iránt, s akkor sokkal jobb lesz mindannyiunk helyzeté.

– Nagy-Britanniának saját álláspontja van minderről.

– A brit helyzet különleges, hiszen olyan országról van szó, amely min-

dig elkülönült a kontinensről, s ezt mi nagyon jól tudjuk. Emellett különleges kapcsolata van az Egyesült Államokkal. Tehát számukra távlatilag teljesen nyilvánvaló az a helyzet, hogy némileg elkülönülnek az Európai Unió véleményétől.

– Mi lehet a mi régióink álláspontja?

– Nemzetközi közösségünk számára, amelyet a Cseh Köztársaság, Litvánia, Lengyelország és Magyarország is alkot, nincs ilyen lehetőség, mi nagyon veszélyes helyzetben vagyunk. Most már valóban teljesen elfelejtettük, hogy milyen volt a kommunizmus időszaka, függőségünk szovjet szomszédunktól. Ez a probléma. Egyesüljünk, ne határolódjunk el egymástól. Ami véleményem szerint lehetséges Anglia esetében, az nem lehetséges Lengyelország, Észtország, Románia és – nézetem szerint – Magyarország esetében sem.

Engem az foglalkoztat, hogy Magyarország, amelynek a maga szempontjából természetesen sok igazsága van, akar-e integrálódni. Sok problémánkra ugyanis az integráció jelent választ. Szerencsére a visegrádi csoportban az együttműködés nagyon jó. A visegrádi négyek országai – Szlovákia, a Cseh Köztársaság, Magyarország és Lengyelország – nagyon jól együttműködnek, s jól megértjük egymást. Szóval tartsuk magunkat ehhez az integrációhoz is.

■ B. WALKÓ GYÖRGY

Gazdag politikai pályafutás

A találkozó legismertebb vendége Jerzy Buzek lengyel politikus volt, többtucatnyi újságíró várta érkezését, előadására zsúfolásig megtelt az előadóterem. Szombaton, vagyis előadása napján ünnepelte hetvenedik születésnapját. A közönség állva köszöntötte, s tiszteletére elénekelt a lengyel születésnap dalt.

Tisztségei

Politikai pályafutása évtizedek óta töretlen. 2009–2012 között az Európai Parlament elnöke volt, 1997–2001 között lengyel miniszterelnök, ő vezette a lengyel EU-csatlakozási tárgyalásokat. Ma is aktív politikus, idén újra mandátumot szerzett az Európai Parlamentben. Az unió számos tudományos fórumát vezette, az Energiaügyi Stratégiai Bizottság, az Ipari Bizottság és az Energiaforum elnöke volt. 1998-ban Benjamin Netanjahu izraeli miniszterelnökkel együtt részt vett az auschwitzi élet menetén, ő volt az első lengyel kormányfő, aki végigjárta a Birkenaubai vezető utat.

Pályafutása

A ma már Csehországhoz tartozó, délkelet-sziléziai Smilovicében született. A Sziléziai Műszaki Egyetemen végzett, Cambridge-ben folytatott kutatásokat. A gliwice-i, az opolei egyetem tanára, a Częstochowai egyetem rektorhelyettese volt, 1989 óta akadémikus.

1980 óta Szolidaritás-tag, 1981-ben illegálisan folytatta ellenzéki munkáját, ő publikálta az *S* című illegális pamfletet.

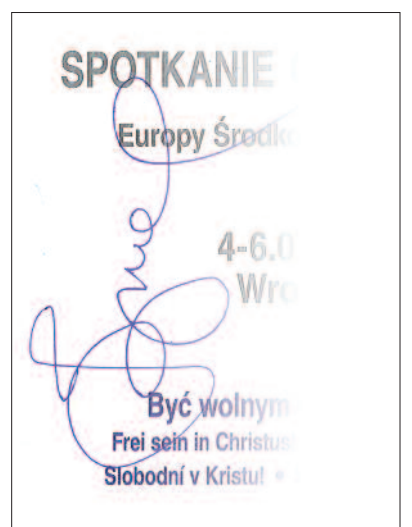
A politikus kajakozik, lovagol, a Beszkidekben szokott síelni, őrzi sportos alkatát. Lánya, Agata neves színésznő, legutóbb a *Kolibri* című filmben Jason Statham partnere volt.

Jerzy Buzek gyakorló evangélikus, így természetes, hogy szívesen vállalta a szereplést a találkozón. Az *egyházak szerepe a kelet-közép-európai államok integrációs folyamatában* címmel tartott előadást.

Előadása az integrációról és a keresztyén erkölcsről

Jerzy Buzek elmondta, hogy a köznap életben nem tulajdonítanak komolyabb szerepet az Európai Parlamentnek, pedig a mindennapjainkat meg szabó törvények hatvanöt százalékát Strasbourgban fogadják el. Európai lengyelnek, sziléziainak és evangélikusnak tartja magát.

Nagyon furcsállotta, hogy a strasbourgi ülésen az EU-képviselők egy része ellenezte, hogy elhangozzon Beethoven *Örömmódja*, az EU himnusa. Ez is jelzi – tette hozzá –, hogy so-

Jerzy Buzek aláírása a műsorfüzetben

kan megkérdőjelezi az európai integrációt. Szerinte azonban az unió „jó formában” van, s tenni kell a világháborús hangulatok ellen.

Miért jó az integráció? – tette fel a szónoki kérdést, s rögtön választ is adott. Béke van a kontinensen, megvalósultak a demokratikus elvárások, megkaptuk a Bibliából eredő szabadságjogokat, amelyekről huszonöt évvel ezelőtt csak ábrándoztunk – mondta, de hozzáfűzte, hogy a jólét megteremtése még várat magára, rengeteg embernek nincs munkája. Ennek a megoldása rója ránk jelenleg a legfontosabb feladatot – mutatott rá.

Szólt a megosztottságról, a muzulmán befolyásról, de toleráns keresztyénként ez a probléma szerinte megoldható. Ma már minden templomban otthon érezhetjük magunkat, nem kell nyelveket sem tudni ahhoz, hogy értsük az örömhírt. Kitért arra is, hogy a protestáns munkakultusz ma is irányadó, hiszen a jólét a munkára épül. A gazdasági és morális válságból csakis a keresztyén erkölcsök alapján van kiút, ha ezeket az értékeket elvetjük, kudarc vár ránk – mutatott rá.

Leszögezte, hogy huszonnyolc európai országban épül a polgári demokrácia, s a jól értelmezett szabadság kivívására törekszenek.

Nem volt egyszerű interjút kérni tőle, több internetes megkeresés és a helyszínen folytatott egyeztetések után két percet adtak a szervezők, ezt aztán öt percre sikerült feltornászni. Közvetlenül előadása előtt érkezett Strasbourgból Wrocławba, akkor nem volt mód interjúra, előadása után protokollprogram várta. Izgatott újságíró kollégák lesték, mikor fejezem be, ezért nem tudtam feltenni a hitéletre vonatkozó kérdéseimet, így igencsak politikai jellegű lett az interjú. ■ BWGY

Protokollgyeztetés az előadás után

Szabadon

Közép-európai

„Szabadon Krisztusban!” Pál galatákhoz írott leveléből való a jelmondat, amely többszörösen is kifejezi a wrocławai konferencia vezérgondolatát: Közép-Európa épp huszonöt éve szabadult meg a kommunizmus igájától, országai tíz éve lettek az Európai Unió tagjai. Ezt a korábban elképzelhetetlen szabadságot keresztyénként a hitben megerősödve kellene gyümölcsoztetni. Nem lenne szabad beletörődni a kiürülő templomok világába, nem lenne szabad elfogadni a fogyasztói társadalom szolgásgba döntő, talmi ígéreteit – hangzott el sokszor és sokféle megfogalmazásban a találkozók előadásáiban.

„Krisztus szabadságra szabadított meg minket, álljatok meg tehát szilárdan, és ne engedjétek magatokat újra a szolgaság igájába fogni” (Gal 5,1) – hangzik Pál apostol kétezer éves intése, amely most, a rendszerváltás eredeti eszméiből kiábránduló, munkanélküliségtől sújtott világunkban, az ukrajnai válság idején többszörösen is igaz.

Egyszázalékos felekezeti

A Wroclawban megrendezett találkozó helyszíne is tükrözi ezt a gondolatot: a város, amely két év múlva Európa kulturális fővárosa lesz, a keresztyén megbékélésre, a lengyel-német együttműködés elmélyítésére törekedve vállalta a közép-európai keresztyén gondolat felkarolását, a konferencia megrendezését.

Az evangélikusok a túlnyomórészt katolikus Lengyelországban elenyésző kisebbséget, egy százalékot tesznek ki, összesen mintegy nyolcvanezren vannak, főként szórványgyülekezetekben. A most lezajlott találkozóra azonban nem volt jellemző sem a kisebbségi helyzet, sem a pénzhiány: példás szervezés, gondosság jellemezte a nagyszabású rendezvényt.

Ez a találkozó Lengyelországban azért is különleges, mert felhívja a katolikus többség figyelmét arra, hogy náluk is léteznek evangélikusok, akik tudnak szervezni, akik hallatják hangjukat. A megnyitó látványos ünnepségét a lengyel televízió is közvetítette: Közép-Európa evangélikus múltja, jelene és jövője elevenedett meg sok millió néző számára.

Az Unesco-díjas helyszín

Wroclaw hosszú évszázadokig Breslau néven Szilézia egyik ékköve volt, német többségű lakossággal. Jelenleg hatszázharmincezer lakosa van, lendületesen fejlődő város, élénk kulturális élettel, van egyeteme, ipara. A középkorban is lengyel uralom alatt fejlődött, azután egy ide-

ig a keresztes lovagok városa volt, majd a Habsburgok, utánuk a poroszok következtek. A 19. században lett igazán korszerű nagyváros.

A jaltai egyezmény alapján 1945-ben úgy került „ajándékként” Lengyelországhoz a háborúban porig lerombolt német város, hogy közben Kelet-Lengyelország lengyelek lakta vidékeit a Szovjetunióhoz csatolták. Ezt lengyelek és németek egyaránt tragédiaként, Trianonhoz hasonlítható veszteségként élték meg. Lengyelországot nyugatra tolták, amit valószínűs népándorlás, tömeges kitelepítés követett. A szovjet uralomtól való szabadulás nyitotta meg az utat ahhoz, hogy lengyelek és németek ne ellenségként, hanem keresztyén szomszédként kezeljék egymást.

A találkozó központi helyszíne a Centenáriumi Csarnok volt, amely igazi építészeti csoda, a betontechnika egyik első remekműve, az UNESCO-örökség része. A körkörös épület tavaly volt százéves, a körfolyosó és a csarnokterem ma is minden rendezvényszervezői igényt kielégít. Az épület előtt égbé nyúló acél-tű, mellette konferenciapalota. A teraszon túl Európa talán legnagyobb multimédiás szökőkútrendszere és egy hosszan elnyúló pergola, mögötte pedig több mint százéves hatalmas park. Ideális helyszín egy nagyszabású találkozóhoz. Wroclaw amúgy is a parkok városa, az Odera és a folyó mellékágai fonják át keresztül-kasul, a zöldellő szigeteket száztizenkét kisebb-nagyobb híd köti össze.

A közép-európai gondolat kiteljesedése

Az első lengyel-cseh-német keresztyén megbékélési találkozót 1991-ben, nem sokkal a berlini fal leomlása után a helyi evangélikusok felhívására Görlitzben, a német-lengyel-cseh határon tartották meg, aztán sorra rendeztek hasonló összejöveteleket. 2005-ben Prágában tartották meg az első olyan találkozót, amelyre meghívták a bajor, a magyar, az osztrák, a szász és a szlovák evangélikus egyházat is. Pozsonyban 2008-ban, Drezdában 2011-ben volt összejövetel. A Kirchentag keretében a szász székvárosban három éve megrendezett találkozón már ott voltak a balti egyházak, valamint a szászországi evangélikus egyház grúz, orosz, román, ukrán, moldáv, szlovén és szerb partneregyházai is.

Wroclaw is a bővülést hozta, hiszen a megnyitón elegánsan öltözött orosz hölgyek, a *Renaissance együttes* tagjai adtak elő klasszikus darabokat, képviseltette magát Svájc és Svédország, noha egyik ország sem tekinthető közép-európainak.

Megbékélés – apró kérdőjellel

A wrocławai találkozó három napja laza barátkozásra, egymás megismerésére készített mindenkit – természetesen a lengyeleket és a németeket is. Kötetlenül beszélgettek az egykor kitelepült-kitelepített németek leszármazottai a helyi lengyelekkel. Volt persze némi bizonytalanság is: az egyik városnézésen a német fiataloknak angol nyelven meséltek a város műemlékeiről, noha biztosan van számos németül tudó idegenvezetőjük.

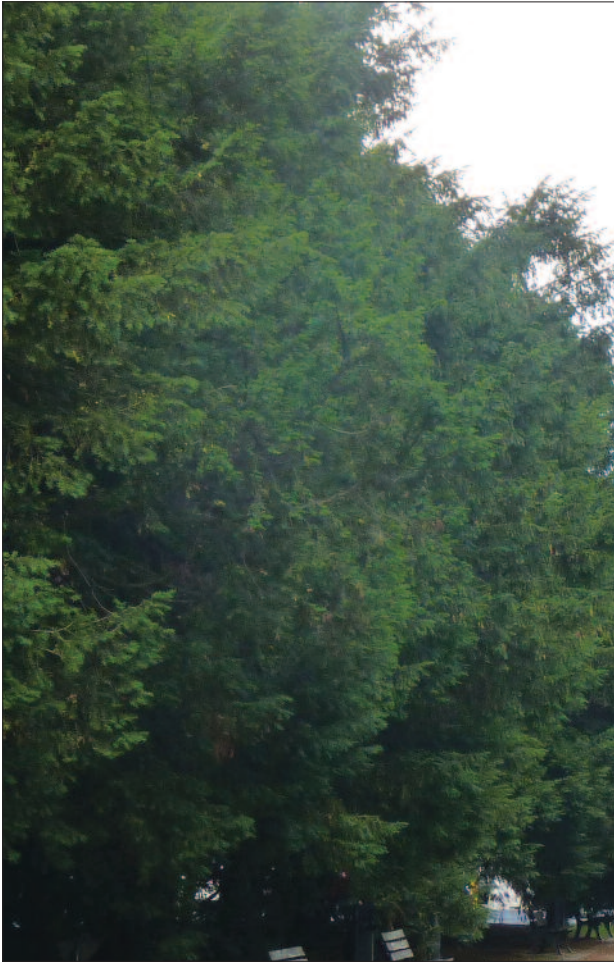
A zaklatott múlt egyik jelképe lehetne az óvárosi kis bazilika, amely nevével ellentétben hatalmas gótikus épület. A 13. században kezdték építeni, *Szent Erzsébet* tiszteletére szentelték fel, a reformáció kezdetén, 1525-ben lett evangélikus, majd 1946 óta katolikus. Tornya sajátos elrendezésű: alul gótikus, felül reneszánsz. Egyszerű a magyarázat: a torony felső része leomlott, felül reneszánsz stílusban építették újjá.

Stafétabot Magyarországnak

A nemzetiszínű szalagokkal díszített stafétabotot a megnyitón *Gáncs Péter* vette át a rendezőtől. 2016-ban ugyanis Budapesten tartják a következő kelet-közép-európai keresztyén találkozót, amelyre az elnök-püspök meleg szavakkal, szeretettel hívott minden jelenlevőt. A Magyarországot, valamint a Magyarországi Evangélikus Egyház múltját és jelenét bemutató filmet a megnyitó keretében vetítették le. Az összeállítást a Centenáriumi Csarnok folyosóján elhelyezett kivetítőkön folyamatosan láthatták a résztvevők. Budapesten egyébként azért szakad meg a találkozók háromévenkénti hagyománya, mert 2017-ben, a reformáció kezdetének ötszázadik, jubileumi évében értelemszerűen Németországban lesznek nagyszabású rendezvények.

Nekünk, magyaroknak Wroclawnak még a neve is barátságosan hangzik, hiszen van magyar elnevezése is: Boroszló. Ez észak felé a legtávolabbi olyan város, amelynek van magyar neve. Sokan nem tudják, hogy *Mátyás* király is járt Boroszlóban, s törvénytelen fia, *Corvin János* épp egy boroszlói hölgy gyermeke. Messze kellett lovagolnia igazságos királyunknak: Budáról mintegy ezerháromszáz kilométer az út oda-vissza, ami még autóval is fárasztó volt, annak idején lóháton hetekig eltarthatott.

■ B. WALKÓ GYÖRGY

A świdnickai fatemplom

Krisztusban

keresztyén találkozó Wrocławban

KRASZNOI MIHÁLY FELVÉTELEI

Prédikáció, bibliatanulmány és politikai elemzés

A Magyarországi Evangélikus Egyház vezetői tevékeny szerepet vállaltak a wrocław-i találkozó programjaiban. *Gáncs Péter* elnök-püspök a megnyitón beszélt, részt vett a *Püspökök fóruma* címmel megtartott vitán, majd vasárnap Świdnicában, a Szentháromság-béketemplomban Lk 19,1–10 alapján prédikált. Kiemelte, hogy nagy öröm, amikor zarándokok ezrei különféle helyekről indulnak egy irányba, keresik helyüket, mint ahogy Jézus is mindig kereste az elveszetteket. Ma is sokan keresik Jézust, de úgy, mint egykor a fűgefára mászó Zákheus: arctalanul, gyülekezeti elkötelezettség nélkül,

virtuális keresztyénként – mondta a püspök. Rámutatott: a Zákheusról, a megvetett fővámszedőről szóló örömhír az, hogy Jézus a kitaszítottat, az arctalanít is befogadta, mondván: „Ábrahám gyermeke vagy te is!”

Dr. Fabiny Tamás bibliatanulmányában a tékozló fiú példázatát elemezte, rámutatva sok olyan részletre, amelyek többnyire kimaradnak az igemagyarázatokból. A püspök szerint valójában két tékozló fiúról van szó, hiszen a bevezetőben említett testvér a példabeszéd végén nem hajlandó elfogadni a hazatérőt, s számon kéri apján, miért fogadja nagy ünneppel,

hízott marha levágásával a tékozlót. A disznóeledel után is vágyakozó ifjú pedig sunyi módon, nem őszintén vallja magát bűnösnek, nem mondja el végig az eltervezett mondatot sem, nem ajánlja fel béresi szolgálatát, hiszen már tudja, apja nem taszítja el, fiaként fogadja vissza. A szabadság és a szolgaság gyakran keveredő fogalmát is értelmezte a tékozló fiúról szólva Fabiny Tamás. Kitért arra is, hogy a Wrocławban született s mártírként meghalt *Dietrich Bonhoeffer* a szabadságról szólva leszögezte: könnyebb parancsra cselekedni, mint vállalni a döntés szabadságát.

Próhle Gergely országos felügyelő az egyházak szerepéről folytatott műhelybeszélgetésen arra hívta fel a figyelmet, hogy Magyarországon a rendszerváltást megelőzően évekig arra készültek a funkcionáriusok, hogy politikai hatalmukat gazdasági hatalomra váltsák. Gulyáskommunizmust építettek, ezért a béke, jólét és szabadság hívószavak nem jelentettek annyit, mint más országokban. Nem valósult meg a felelősségre vonás, sőt *Antall József* miniszterelnökkel tárgyalva *Helmut Kohl* német kancellár épp *Horn Gyulát* javasolta külügyminiszternek.

Egyházunk országos felügyelője a politikai elhatárolódásokkal kapcsolatban úgy vélekedett, hogy az egyházaknak nem valami ellen, hanem valamiért kell állást foglalniuk. Az egyházak nincsenek jó állapotban: most több ezren énekeljük ugyan az „Erős vár...” himnuszunkat, de templomaink kiürülnek – mutatott rá. Az Európai Unióról szólva kitért arra, hogy valóban létezik szakadás: vannak, akik szerint csak magukra számíthatnak a tagállamok, mások viszont olyan légvárakat építenek, mint az egységes Európa álma.

■ BWGY

Weöres Sándor 101. Az elmúlt évben ünnepeztük nagy költőnk születésének századik évfordulóját. Micsoda seregszemle volt kedves falujában, Csöngén! Mintha parazsat szórt volna a júniusi nyár, mégis megtelt az ódon-szép evangélikus templom, jöttek az ország minden részéből. És Erdélyből, a Vajdaságból, Kassáról, Párizsból és Londonból.

Weöres maga volt az eleven költészet. Mindent verssé varázsolt, amit megérintett: dunántúli ősi paraszthajlékát, szorgos embereit; távoli országok szegényeit – Egyiptomot, Indiát, Kínát. A „csodagyerekeknek” huszonkét évesen ítéltek oda a Baumgarten-díjat. Minden kötetével új és új magaslatokat hódított meg; rangos helyet foglalt magának a világirodalomban is...

A századik évforduló róla szólt, volt tudós beszéd, versmondás, gyerekkórus, népzene, válogatott kötet, bélyegsorozat. Az idei esztendő furcsa érzést hozott. A szerényebb emlékidézésben volt szoboravatás is, de nem új. A régi, szétvert és újjáöntött szobor leleplezésére került sor. A vandál kezek elpusztította alkotást adakozók népes serege (intézmények és a költő tisztelői) jóvoltából újrateremthették. Köszönet és hála minden forintért.

Grosics Gyula halálára. Elment ő is, a legendás aranycsapat kapusa, a nemzet sportolója. Régóta betegeskedett, de szelíd beszéde, fáradt mosolya mindig megmaradt. És hűséges barátja, *Buzánszky Jenő* is, aki ma már az egyetlen élő tagja a hajdani válogatottnak.

Meglepve olvastam, hogy pályafutását Grosics fiatalon, tizenöt évesen kezdte. Alig múlt húszéves, már a kaput védte a románok ellen – nagy sikerrel. A magyar labdarúgó-válogatottnak 1947 és 1962 között nyolcvanhat alkalommal volt hálódőre.

Legtöbben az évszázad meccsére emlékeznek, az 1953-asra, amikor Londonban 6 : 3-ra verték Angliát. Ott volt az 1954-es berni világbajnokságon ezüstérmet nyert csapatban is. 1952-ben Helsinkiben olimpiai bajnoki címet szerzett.

Külön oldalakat lehetne írni későbbi életéről, edzői, elnöki munkájáról, arról, milyen sokan választották fiatalok példaképnek. 2008-ban az újbudai Budai Sport Általános Iskola, 2011-ben a tatabányai stadion vette föl a nevét. 2009-ben Gyulán megalakult a Grosics Gyula Katolikus Labdarúgó-akadémia.

Grosics Gyula mély hittel élő ember volt a legnehezebb időkben is. „Az életemet a Jóisten irányította – mondta az utolsó interjúban –, a drámai pillanatokban is talált megoldást. Ez végigkísérte napjaimat, éveimet. Hol egyszerű üzenetekkel, hol elhalmozva csodákkal, hogy a reményt soha ne veszítsem el.”

Egy tiszta költő. A Farkasok réjtjén, az evangélikus gyászszertartás alatt döbbsentem rá, milyen nagyszerű ember volt *Hárs Ernő*. Finom

Jegyzetlapok

(Napló, 2014)

tollú költő, író, műfordító és közgazdász. 1920-ban született, kitüntetéssel érettségizett, Párizsban és Bécsben tanult. 1944 karácsonyán feleségül vette a jeles operaénekest, *Sándor Juditot*. Budapest ostromakor súlyosan megsebesült. Felépülése után minisztériumokban dolgozott. És szüntelenül írt.

Húsz saját kötete jelent meg: műfordításai főként német, olasz, portugál nyelvű alkotásokat ültettek át magyarra. Nehéz és hiányt pótló kötetek: *Torquato Tasso: A megszabadított Jeruzsálem*, *Luís de Camões: A lusiadák*...

Magas alakja messziről feltűnt, miként csendes, bölcs hallgatása, ha fiatalok közé ült, hogy megfiatalodjon. Hogy vakmerő terveiről beszéljen. „Hála mindenért, amit Isten adott!” – mondta az utolsó interjúban. És hála, hogy ilyen sokáig itt volt közöttünk: segített és biztatott a szépség szolgálatára.

Június. Néhány napon át már tombolt a nyár. Váratlan, nagy viharok tépték falvainkat, hatalmas esők városokat öntöttek el. Azután hideget hozott a déli szél, tíz-tizenöt fokot is lement a hőmérséklet éjszaka.

Egyre több a turista az állomásokon, diákcsoportok a metróban, szüntelenül számolja a tanárnő: nem vészett el senki? Fölkerekedünk, ki Szentendrére megy, ki a fényben tündöklő Balatonra, s van, aki meg sem áll Amerikáig, Bombayig, a zsúfolt Kínáig.

Pedig *Goethe* szerint a megérkezés nem fontos. Csak az utazás, hogy az otthonunkból a végtelen felé megyünk. Elindul velünk a szoba, mint keskeny hajó, és új, szelídebb égvövekbe jut. Faházak, borospincék a parton. A teraszon öregek ülnek, asszonyok hunyt szemmel a heverőkön, fiatal lányok a kertajtót figyelik. Mindenki vár valakit.

Új ház. Gyönyörű, félig kész palota az utca végén. Mire befejeződött volna az építkezés, az ifjú pár összeveszett, már el is váltak. A nagy farkaskutya maradt, egyedül és elhagyatva. A szomszédok hoznak neki vizet, vasárnapi levescsontot. Áll, és őrzi a házat, a lomb rejtette kertet. Áll és ugat, ellenőrzi az elhaladókat. Minden neszre figyel. Talán feleslegesen, de ezt nem tudja, csak mi, kallódó emberek.

Szentágothai János. Újból láthattuk a néhány éve készült dokumentumfilmet. Hallhattuk a világhírű agykutatót, főleg tanítványai körében. Amint figyelnek, a végén tapsolnak. Mert a professzor órái nemcsak az anatómiáról szóltak: a szenvedélyes tudásvágyról is. A zsúfolt tanteremben nem csupán a szakmáról volt szó: a professzor Arany János- és Ady-verseket olvasott föl, *Goethét* elemezte. Kedves regényeit mesélte; a hallgatók megismerhették a gyógyító zenét és a festészet műhelytitkait. Hiszen Szentágothai János maga is – szabad idejében – pompás akvarelleket varázsolt a papírra.

Nagy lánggal, félelem nélkül élt a zsarnoki időben. Megvallva evangélikus hitét, szólva a Deák téri templom várakozó csendjéről, *J. S. Bach* orgonamuzsikájáról. Az akkori lelkes diákok ősz hajú férfiak lettek, többen is akadémikusok. *Halász Béla, Hámosi József, Székely György* mély tisztelettel idézték útba indító mesztérüket. A nagy tudóst és tiszta embert.

Kései öröm. „Nem voltam boldog! – panaszkodik ismerősöm. – Nem volt egyetlen napom, amikor nem féltem – folytatja keserű szavait. – Rövidesen meghalok, semmire nincs időm” – búcsúzik a kapunál.

„Keress föl idős, elhagyott embereket! – tanácsolom neki. – Magányos, kilencvenéves férfiakat. Fürdesd meg őket, főzz és takaríts!”

Nem válaszol. Köszönés nélkül elsiet, a sarkon nem áll meg és nem integet.

Vak férfi. Régóta ismerem, örülök a találkozásnak, már azt hittem, a hideg tél megölte. Felesége alig lát valamit, ő gondoskodik az öt egészséges gyerekről. „Miért van itt?” – kérdezem az utcájában. „Felújították a Ferenciek terét, és nekem is mennem kellett” – felel csendesén. Azután hosszan hallgat. „Ordítottak velem, még a lépcsőről is lelöktek!” – mondja búcsúzóul. Pedig senkit nem zavart, délelőttönként, a huzatos metrójárónál népdalokat és zsoltárokat énekelt.

Múzeumok éjszakája. Szép és jó ötlet a júniusi éjjel, bárki volt a megálmodója. Persze ott a buktató is, azt hiszi az ember, az idén sok helyre eljut, legalább a legfontosabb rendezvényekre. Néhány óra múlva belátja, egyre kevesebbet markol, öregedő lábai nem bírják a gyaloglást.

Budára mentünk, sétáltunk, majd benéztünk a Zenetörténeti Múzeumba, ahol egy lelkes, mindentudó fiatalember kalauzolt a csodás hangszerek világában. A legtöbbet most is megszólaltatják a hangversenyeken. Az Országos Széchényi Könyvtárban Dante és Babits várt bennünket. A Nemzeti Galériában kiállítások és a régi klasszikusok: Munkácsy két terme ismét elkápráztatta a látogatókat!

Éjfél előtt leültem egy üres padra, előttem három kép lobogó színekkel Csontvárytól. Három remekmű: A taorminai görög színház romjai (1904), Jajcei vízesés (1903), Zarándoklás a cédrusokhoz Libanonban (1907). Néztem a hatalmas vásznakat, figyeltem az embereket. Megdöbbsentett, hogy fél óra alatt csak egy férfi ismerte föl messziről a festőt, és tudta a nevét is. A többi hatvan-hetven látogató hosszú percekig olvasta a címet, és semmit nem mondott neki a lángoló színek üzenete.

Hajnali rigók. *Szabó Lőrinc* szép versét ma megéltem. Rossz álmom után, pontban négy órakor fölébredtem, és siettem az erkélyre, hogy meghallgassam az ébredő kertet. Igaz minden sor, a pontos megfigyelés: „Hajnali négykor bekiabáltak”... és énekeltek, fütttyentettek, kurjongattak „vad vígadozásban a kerti rigók”.

Így történt, egy perccel se később, mintha varázsütésre minden madár fölébredt volna, mondta és kiáltotta örömét. Hogy él, és indul a nap a júniusi égre. Micsoda tiszta hangok, arany sípok, száz és száz. Észrevétlenül, ahogy a költő 1931-ben, megteltem én is lázas zsvájccal, csobogó zengéssel. És a befejezés fájdalma is igaz: „csupa füttty, pedig elhallgattak / s reggelre emlék maradt csak, / hogy milyen éktelesenül mulattak / a hajnali kertben a sárgarigók.”

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Balatoni könyvek fesztiválja – Tihany, július 17–20.

Ünnepeink közül az egyik legkülönösebb a könyvek fesztiválja. Egyéni és közösségi, szinte mindenkit megajándékoz valami lélekemelő üzenettel. A budapesti nemzetközi könyvfesztivál mellett legismertebb az ünnepi könyvhét a Vörösmarty téren. A budai őszi seregszemle a Várban az újak közé tartozik, a Magyarországon nyomtatott első könyv emlékére és a magyar nyelv tiszteltetésére szervezik meg.

Idén először rendezik meg július 17–20. között Tihanyban az Echo könyvfesztivált. A rendezvény célja, hogy felhívja a figyelmet a balatoni témájú művek hatalmas választékára. Hogy őrizze és terjessze az olvasás kultúráját. A programban a műhelyek bemutatkozása mellett lesz irodalmi est, koncert, retrotúra, néprajzi játszóház, borvacsoara. A rendezvény fővédnöke *Mádl Dalma* asszony.

A magyar tenger számtalan irodalmi és képzőművészeti alkotás ihletője. *Jókai Mór, Kisfaludy Sándor,*

Eötvös Károly, Németh László, Illyés Gyula, Keresztury Dezső, Egry József, Borsos Miklós munkássága szorosan összeforrt a Balatonnal. Ezt a kimeríthetetlen, már-már fededett kincset mutatja be a fesztivál

klasszikusokkal az élen, a környező települések érdekes kiadványaival, a keszthelyi Balaton Múzeum ritkaságaival, a füredi, a síófoki

könyvtár, az *Északi Part* című folyóirat bemutatkozásával.

A július 17-én, csütörtökön délután három órakor megnyíló fesztivál első napjából kiemelkedik a kisvonatos túra, a *Balatoni panteon* című

chárd atya – ezúttal mint sokkötetes szerző – lesz a színpadi beszélgetések nagy érdeklődéssel várt vendége. *Szigethy Gábor* irodalomtörténésznek erre az alkalomra készült pódiumműsorát láthatják-hallhatják a vendégek: *Bencések bora – bencések humora. Sebestyén Márta és Andrejszki Judit* koncertje zárja a programsorozatot.

Szombaton irodalmi hajó – a *Jókai* – indul Füredről Tihanyba, melynek „kapitánya” Praznovszky Mihály. A neves Liszkay-pincészet tulajdonosa különleges borvacsoara mellett a zongoránál villantja föl tehetségét.

Vasárnap délben a tihanyi szakácskönyvben megjelent ételek készülnek a környező vendéglőkben. Délután találkozás *gróf Nádasdy Borbálával*, a Mencshelyen otthonra lelt írónővel; *Fehér Bélával*, akinek *Kossuthkifli* című regényét most filmesítették meg. Beszélgetés *Schäffer Erzsébet*tal a szőlővirág illatáról és *Jásdy István* csopaki borással *Szerénád a szőlőben* című munkájáról.

Mind a négy napon könyvvásár a főtéren.

Befejezésül szólni kell a kivételes helyről, a hely szelleméről is. Majd kilencszázhatvan éve van bencés apátság a Tihanyi-félszigeten. Az ódon-szép templom az évszázadok során a pusztulás és az újjászületés otthona volt. Az alapító király, *I. András* sírja csendes zarándokhelye Magyarországnak. A tihanyi apátság alapítólevelének (1055) pergamenre írt sorai örök üzenetek.

A fehér fáklaként lobogó templom nem csupán művészettörténeti emlék, épületeivel együtt a kultúra fellegvára. Korzenszky Richárd perjel fáradhatatlan munkálkodása nyomán egész évben találkozások és rendezvények vannak vén falai között. A tetőtéri esték, koncertek, kiállítások, lelki gyakorlatok mind szélesebb sugárzással hirdetik a hit és a szépség erejét. És most a könyv és az olvasás nem múló ajándékát minden időben.

■ F. F. L.

Hívj segítségül!

2006-ban egy orvosi vizsgálat során pozitív leletet kaptam. Elkezdődött a betegség keresése, elég sok fájdalmat szerezve nekem, de a baj elrejtőzött. Egyévi vizsgálódás után végül kiderült, hogy rákos vagyok. A lányom és a menyem velem volt, amikor a kórházban felfedezték a hatalmas daganatot. Nagyon megijedtem. Próbáltam fegyelmezni magam, de alig sikerült.

Abban a hónapban ünnepeltem jó néhány ötvenéves jubileumot, amelyet szűkebb és tágabb családi, baráti körben tartottunk meg. A vendégeink fátyolos szemmel jöttek hozzánk, és az ölelésükben a búcsú melege érződött. Mindenki halkan, suttogva beszélt, mintha halott lenne a lakásban. Külföldi batátaim akkora csokrokat küldtek, hogy be lehetett volna takarni velük egy sírhalmot.

A gyermekeim minden régi álmomat beteljesítették, jegyet szereztek a Van Gogh-kiállításra, és elkísértek *Händel Messiasára*. Hálás szívvel mentem mindenhova velük, örültem a szeretetüknek, amelyből a búcsúzás fájdalma áradt.

VINCENT VAN GOGH: A BIBLIA (CSENDELET)

Az ünnepi köszöntések érdekes és visszatérő igéje az 50. zsoltár 15. verse volt, amely minden köszöntőben szerepelt: *„Hívj segítségül engem a nyomorúság idején! Én megszabadítlak, és te dicsőítesz engem.”* A harmadik köszöntésnél olyannyira megragadtott a vers mondanivalója, hogy elakadt a lélegzetem tőle. Igen, most nyomorúság következik az életemre, de lesz, akit segítségül hívjak. És ne keresgéljek más segítséget, Istent hívjam, amikor szükségem lesz rá.

A gyülekezetben is beszámoltam a betegségemről. Féltő szeretettel hallgatták „halálba induló” testvérük történetét. Azon az istentiszteleten az egyik, hittant tanító társam, egy fiatalasszony arra hívta fel a figyelmemet, hogy a betegségemnek célja van. Azért kell elszenvednem, hogy megírjam azokat a csodákat és istenközel élményeket, amelyek kísérik majd a gyógyulásomat.

Nagyon megérintett ez a kijelentés. Isten üzenetének vettem. Furcsamód megváltozott a szenvedésemről kialakított képem. Szolgálatból fogok szenvedni, másokért. Azokért, akikhez nem jut el másként a segítség forrásáról szóló üzenet. „Hívj segítségül!” Nekem kell elmondanom, megélnem és bebizonyítanom, hogy ha Istent hívjuk, megszabadít.

Hogy mi fog történni velem, azt nem tudhatom, de biztosan meg fogja hallani a hívásomat. Ettől az órától fogva nem sírtam, inkább odaszántam életemet egy szolgálatra. Eszembe jutott, hogy Jézus is az életével szolgált, bár az enyém semmi az övéhez képest. Mégis előttem állt mint példakép.

Vasárnap egyedül voltam a kórteremben, teljesen legyengülve a többnapos koplalás után. Hirtelen elveszett a „szolgáló betegségem” tudata, és kezdett rám törni a halálfélelem. Akkor felismertem, hogy a sátán közeledik, szeretne eltántorítani különös küldetésem vállalásától.

Buzgó könyörgésbe kezdtem. „Uram, nem akarom feladni! Amit kérsz tőlem, azt szeretném végigvinni!” Na-

gyon nehéz helyzetben voltam. Annyira gyötört a félelemtől való félelem, hogy szinte megizzadtam.

Amikor végre áment mondtam, megszólalt a mobilom. Egy lapszerkesztő testvérnő keresett, aki éppen egy írástomat tördelte az egyik keresztyén lapba. *A cet fia* című elbeszélés volt, amelyet gyerekeknek írtam Jónás prófétáról. Szeretettel mutattam be a jogos emberi igazságot képviselő próféta alakját az Isten kegyelmes szeretetével szemben. Lelkesen biztatott, hogy írjak még hasonló történeteket, mert erre fogékonyak a gyerekek, és szükség volna rájuk a lapjukban. Mindent közölnek, siessek megírni a többi történetet. Mondtam neki, mi a helyzet, de mintha nem hallotta volna, csak lelkesített és türelmetlenkedett, hogy mielőbb várja az írásokat.

A véget nem érő biztatásban Isten feleletét láttam meg, mert épp akkor épp arról beszélt, amivel legjobban vissza lehetett hozni az életkedvemet. Szoros kapcsolatban állt azzal a küldetéssel, hogy írjam meg az átélt csodákat. Ez a telefonbeszélgetés volt az első csoda.

Aztán elővettem a tollamat, és vagy húsz bibliai történet vázlata jutott eszembe, ami szintén rendkívüli volt. Egész délután írtam, és olyan boldogság áradt a szívembe, amelyet csak Isten tud adni, ha az ő kedves gyermekeiről szólunk.

Szemem előtt vonultak a göndör hajú, fekete szemű kisgyermek, egyik kislány éppen a sásban vigyázott a testvérkéjére, a másik fehér virágkoszorút font a barátnőivel az erdőben, miközben tudta, hogy hamarosan meg kell halnia. Voltak, akik szaladtak a sziklás úton felfelé, vagy cipőcskájukat kínálták fel Jézusnak. Csodálatos bibliai vízióban éltem, ragyogó képek tárultak elé, minden kép eleven és színes volt, és a történetek Isten szeretetét hirdették.

Ezekkel a lelki gyönyörűségekkal foglalkoztam, amikor elvittek műtetre. És amikor felébresztettek, tele volt a szívem biznysággal. Nem emlékszem, hogy mi mindenről beszéltem, csak amikor már kitisztult a tudatom, a betegtársak kérdéseiből jöttem rá, hogy én Isten üzenetét adtam át öntudatlanul.

A műtét után többször leállt a szívem, intenzíven küzdöttem az életemért, de én csak meséltem a bibliai személyek csodálatos történeteit. Eközben én is boldog voltam velük. A kardiológus csodálkozva kérte: „Mondja már, hogy rosszul van, most hoztuk vissza a másvilágról!” De én csak azt tudtam mondani, hogy jól vagyok.

Közben figyeltem a csodákat. Az egyik mélyen megérintett, mert a betegekért mondott ima erejét bizonyította. Ezt az élményt akkor éltem át, amikor a testem és a lelkem elvált egymástól. A lelkem felfelé szállt egy hálóban. Tudtam, hogy én vagyok, és hogy már többet nem fogok szenvedni. Lenéztem arra a szerencsétlen, beteg testre, tele volt csövekkel és elektromos tapaszokkal, és sajnáltam szegényt. Boldogan emelkedtem az ég felé. Az a biztonságos tudat erősített, hogy az a háló, amely nem enged szétesni, a testvéreim imája.

Hosszú folyamat volt a gyógyulásom, és sok nehézség járt vele, de Isten folyamatosan beváltotta a szabadítási ígéretét. Én pedig szüntelen beszéltem róla. Már nem tudom, hogy volt hozzá erőm, de ez is egy csoda volt.

Hét évvel ezelőtt jártam a halál völgyében, lassan a gyógyultak listájára kerülök, de a „hívlak”, a „megszabadítlak” és „dicsőítés” összefüggése folyton előttem áll. Nem hallgathatok, mert erre hozott vissza engem az Úr.

Azokból a történetekből egy könyv született – érezhető volt az írásokon a Szentlélek ihletése.

Nekem így kellett elviselnem a rákbetegséget. Bár a testem fájdalmakat hordozott, a lelkem közben nem szenvedett kárt. Mert azért kaptam a betegséget, hogy másoknak hirdessem, hol van a szabadítás.

Legyen áldott a szent Isten neve a küldetésért!

■ FRITTMANN LÁSZLÓNÉ

SEMPER REFORMANDA

„Kegyelem és békesség! Itt ülünk és heverészünk tétlenül és elfoglaltan; tétlenül, mivel semmire sem jutunk, és elfoglaltan, mivel végtelen terhet cipelünk, amelyet a Sátán galádsága szózott a nyakunkba. Annyi út között eljutottunk végre egyhez, mely reménnyel kecsegtet. A Sátán ezt ismét eltorlaszolta. Erre egy másikat választunk abban a hitben, hogy így minden kérdés megoldható lesz. A Sátán megint közbelép. Egy harmadikra lépünk, mely teljesen biztonságosnak tűnik, és nem fenyeget csapdával. De »tettet a vég igazol« (Ovidius) majd. Akkor a bizalmatlanság mindkét oldalon, hogy minden szótagban mérget szimatolnak. Azt mondanád, hogy szörzszálhasogatás [logoma-

chia] vagy szófosás [logomania]. Ez a juristáknak köszönhető, akik a világot annyi kétértelműségre, szofisztikára és trükkre tanították és tanítják most is, hogy beszédük zavarosabb minden Bábelnél. Ott ugyanis nem tudta, itt nem akarja egyik a másikat megérteni (1Móz 11,7–9).

Szócsavarók, szofisták – az ember nem pestise! Mérgemben írok, de nem tudom, higgadtan pontosabban fogalmaznék-e. Isten haragja viszont rátekinthet bűneinkre. »*Mert igazságot szolgáltat népének az Úr, és megkönyörül szolgálín*« (Zsolt 135,14), ámen! Ha ez a jogtudomány, akkor nem lehetne egy jogász annyira büszke rá, amilyen büszkék mind egy szálig. Igaza van Ézsaiásnak: »Az Úr, a Seregek Ura eltávolítja Jeruzsálem-ből és Júdából a hóst« stb. (Ézs 3,1–2) Isten veled, és imádkozz értem! Dorottyá napján 1546-ban.”

► Luther Melancthonnak, 1546. február 6.

(Csepregi Zoltán fordítása)

HETI ÚTRAVALÓ

Jézus Krisztus mondja: „Egymás terhét hordozzátok: és így töltsétek be a Krisztus törvényét.” (Gal 6,2)

Szentháromság ünnepe után a 4. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéiben jó gyülekezetépítési tanácsokat találunk. Krisztus törvénye a szeretet parancsolata, s a kölcsönös teherhordozás a christianusok jellemzője (lásd Gal 5,14; Róm 15,1); ezért: „Úristen, őrizzük a te beszédedet!” (GyLK 752) „Jó az Úr mindenkinek, és irgalmas minden teremtményéhez.” (Zsolt 145,9; Lk) Jézus szeretete és jósága körülöleli életünket; ő mezei beszédében kéri: „*Legyetek irgalmasok, amint a ti Atyátok is irgalmas!*” (Lk 6,36) Luther szerint: „A keresztyén ember akkor irgalmas, ha nem keresi csak a maga hasznát, hanem nyitott szemmel járva szerte, egyformán néz mindenkre: barátra és ellenségre – ahogy mennyei Atyánk cselekszik.” Urunk óv a képmutató ítélkezéstől is: „*Ne ítéljétek, és nem ítéltettek. (...) Képmutató, előbb vedd ki a gerendát a saját szemedből, és akkor jól fogsz látni ahhoz, hogy kivehesd a szálkát testvéred szeméből.*” (Lk 6,37.42) Az ítélet Istené, ezt Fiának adta át (lásd 2Kor 5,10), ezért Pál tanácsolja: „*Ne ítélgesüek hát többé egymást, hanem azt ítéljétek meg inkább, miként nem okoztok a testvéreteknek megütközést vagy botránkozást.*” (Róm 14,13) Isten küzdelemre hív a kísértésekben s földi hivatásunkban. Jézus a bénát leleményes szeretettel elé tevő férfiak hitét látva szólt: „*Ember, megbocsáttattak a te bűneid. (...) Neked mondom, kelj fel, vedd az ágyadat, és menj haza!*” (Lk 5,20.24) Az ő bűnt megbocsátó hatalma testet-lelket gyógyít. Jeruzsálem várfalának újjáépítői bőjtöltek, „*azután előállva vallást tettek vétkeikről és őseik bűneiről. (...) Jogos volt minden, amit reánk hoztál, mert te hű voltál hozzánk, mi pedig hitszegők voltunk.*” (Neh 9,2.33) Jézus tanít: „*...higgyétek, hogy mindazt, amit imádságotokban kértek, megkapjátok... És amikor imádkoztok, bocsássátok meg annak, aki ellen valami panaszkodok van* (lásd Mt 6,12), *hogy mennyei Atyátok is megbocsássa nektek vétkeiteket.*” (Mk 11,24–25) Pál tanítja Krisztus testéről, a gyülekezetéről: tagokból áll, s egymásra vannak utalva, mindegyik fontos: „*...kölcsönösen gondoskodjanak egymásról a tagok. És így ha szenved az egyik tag, vele együtt szenved valamennyi, ha dicsőségben részesül az egyik tag, vele együtt örül valamennyi.*” (1Kor 12,25–26) Az Úr Krisztus Barabbás helyett is vérezett, s minden ember bűnét felvitte a fára, és „*a mi fájdalmainkat hordozta*” (Ézs 53,4). Pilátus „*szabadon bocsátotta azt, akit kértek...*” *Jézust pedig kiszolgáltatta akaratauknak.*” S íme, egy megismételhetetlen teherhordozás: cirénei Simonra, „*rátették a keresztet, hogy vigye Jézus után.*” (Lk 23,25.26) Pál rövid, végső gyülekezetépítő üzenete ez: „*...örüljétek, állítsátok helyre a jó rendet magatok között, fogadjátok el az intést, jussatok egyetértésre, éljétek békességben, akkor a szeretet és a békesség Istene veletek lesz.*” S áldást kér reánk is: „*Az Úr Jézus Krisztus kegyelme, Isten szeretete és a Szentlélek közössége legyen mindnyájatokkal!*” (2Kor 13,11.13) Mi is kérhetjük: „Áldj meg minket, Úristen, / A te jóvoltodból...” (EÉ 323,1)

■ GARAI ANDRÁS

A jó szándék kevés

Töltöttél már sok időt azon gondolkodva, hogy valami jelentőset tegyél az életteddel – tanulj tovább, végezz el valamilyen kiegészítő képzést, vagy vegyél részt szakmai továbbképzésen –, de valahogy sosem jutottál el addig, hogy véghez is vidd? Vagy esetleg fontolgattál olyasvalamit, ami más javát szolgálná: küldeni egy bátorító jegyzetet vagy e-mailt; meghívni valakit ebédre vagy kávéra, csak hogy jobban megismerd; felhívni egy régi barátot, kollégát, akivel már régóta nem találkoztál?

Ha ezek közül a kérdések közül bármelyikre igennel tudsz válaszolni, akkor nem vagy egyedül. Mindannyian vagyunk úgy néha, hogy jó szándék

vezérel bennünket, de valahogy mégsem vesszük végbe, amit elterveztünk; értékes ötleteink támadnak, amelyeket sosem valósítunk meg. Sokszor elhanyagolhatók ezeknek a hibázásoknak a következményei. Egy nap majd azt mondjuk: „Bárcsak megtettem volna...” – aztán csak megvonjuk a vállunkat, tudva, hogy azt a lehetőséget már elszalasztottuk.

Máskor viszont az ilyen mulasztások nagy megbánással járnak. A rossz utat választottunk életünk egyik kulcsfontosságú kereszteződésénél, és most már túl késő, hogy visszaforduljunk. A jó szándék nagyon görbe utakon vezet. Hogy egy régi mondást idézzek:

a pokolba vezető út is jó szándékkal van kikövezve.

Még a Bibliában is elismerik ezt a fajta igyekezetet. Talán Pál apostol fejezte ki legjobban, amikor ezt írta: „*Hiszen amit teszek, azt nem is értem, mert nem azt cselekszem, amit akarok, hanem azt teszem, amit gyűlölök. (...) Azt a törvényt találom tehát magamban, hogy – miközben a jót akarom tenni – csak a rosszra van lehetőségem.*” (Róm 7,15.21)

Ha ez így van – ha még nekünk, a legelszántabb, legmotiváltabb embereknek is vannak ilyen emlékeink, hogy nem tudtunk a jó szándékunk szerint cselekedni –, mit tehetünk? Adjuk át magunkat a kudarcnak, elismerve fennkölt vágyaink beteljesítésének hiábavalóságát?

Nincs egyszerű válasz erre a kérdésre. Talán a legjobb úgy megközelíteni a témát, hogy újraértékeljük a jó szándék fogalmát: valóságos célok szerint, végrehajtási tervekkel kiegészítve.

Margaret Thatcher, aki az Egyesült Királyság miniszterelnökeként szolgált, a következőt jegyezte meg: „Senki nem emlékezett volna az irgalmas samaritánusra, ha csak jó szándékai lettek volna; pénze is volt.” Igaza volt Thatchernek. Az irgalmas samaritánus – miután észrevette a rablók megsebzett áldozatát, és gondolkozott: „Valakinek tennie kell valamit!” – Jézus Krisztus *Újtestamentumának* tanításában úgy döntött, hogy neki kell annak a „valakinek” lennie, és segített (lásd Lk 10,25–37).

Az is segíthet, ha számon tartjuk a bukásaink árát, ezáltal ösztönözve magunkat a jó szándékok megvalósítására. Jézus erre utalt, amikor ezt mondta követőinek: „*Mert ki az közületek, aki tornyot akar építeni, és nem ül le előbb, és nem számítja ki a költséget, hogy telik-e mindenre a befejezésig?*” (Lk 14,28)

A Biblia ad kijózanító, szigorú figyelmeztetést is. Azt mondja, hogy a jó szándék megcselekedésének elhalasztása komolyabb dolog, mint a lehetőségek elhalasztása.

Egyenesen bűnös viselkedésként határozza meg: „*Aki tehát tudna jót tenni, de nem teszi: bűne az annak.*” (Jak 4,17)

■ ROBERT J. TAMASY
Forrás: Monday Manna

PALACKPOSTA

Erő, szeretet, józanság

„Mert nem a félelem lelkét adta nekünk Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét.”
(2 Tim 1,7)

Vallomással kell kezdenem: szeretem Pál apostolt olvasni. Nemcsak azért, mert közvetlen, szókimondó, nem álszenteskedő – le meri például írni tanítványának, Timóteusnak, hogy „gyomrodra és gyakori gyengélkedésére való tekintettel – élj egy kevés borral is” (1Tim 5,23) –, nemcsak azért, mert egy pillanatig sem megalkuvó, hanem a végletekig egyenes ember, azért is szeretem, mert bátorít. És magunk mögött hagyva egy tanévet, a nyár derekán – befelé a nyárba vagy megfordítva, kifelé a nyárból – erre szükségünk van. Bátorításra és feltöltekezésre.

A nyár a pihenés, a buli, a fesztiválok, a Szélrózsza, a táborok, szerelmek, tábortüzek, kirándulások és a strandolás időszaka.

Van, aki jól sikerült, kitűnő bizonyítvánnyal vágott neki, és van, aki bukással, például matematikából, amelynek a pótvizsgájára most tanulnia kell. Hogy milyen lett a bizonyítvány, diákfejjel az másnap már a múlt.

Ezzel szemben én arra kérek titeket, hogy ne a múlton merengjünk, talán ne is a mán, hanem a holnapon. Előre kell tekintenünk! Persze ha előrenézünk, akkor viszont félünk, mert az előretekinés mindig bizonytalan. Sokszor nem látunk semmit. Olyan ez, mint a *Titanic* című filmben, amikor a két matróz a megfigyelőállásban van. A hajó legmagasabb pontjáról előremeresztik a szemüket, hogy lássák, biztos-e a vízfelület előttük. Látszik, hogy fél mind a kettő, mikor bukkán elő valami ismeretlen vagy éppen nagyon is ismerős akadály a beláthatatlan ködhomályból.

Így vagyunk mi is a jövődőt illetően. Sokszor félünk attól, ami előttünk van, ezért kényelmesebb visszatekinteni. Új iskola, új osztályközösség, új tantárgyak, új tanárok... Pál apostol ez ellen a félelem, ez ellen a bizonytalankodás vagy tépelődés ellen veszi fel a kesztyűt, és azt mondja: „nem a félelem lelkét adta nekünk Isten”.

Ami volt, volt, ha jó eredmény, akkor büszke vagyok rá, ha rossz, akkor tanulok belőle, és egyenesen török előre, hogy kihozzam magamból a maximumot. A lényeg, hogy nem állok le. Persze ez nem jelenti azt, hogy egész nyáron tanulnom kell. Bár van, akinek ugye muszáj lesz... Mindenki megérdemli a pihenést.

Ne álljatok le viszont a becsületes étellel, a tiszteletadással, a másik ember megbecsülésével. Olyan követendő példaképeket válasszatok magatoknak, akik erre ösztönöznek titeket, olyanokat, akiknek életvitelében megvan a Pál apostol által megfogalmazott három kifejezés: az erő, a szeretet és a józanság. Az előretekinés magabiztossága, a küzdelem öröme, az Isten és a másik ember szeretete. Örök üzenet ez – tanévben és szünidőben, strandon és osztályteremben. Mint ahogy Pál apostol tanácsolja ezeket legkedvesebb fiatal tanítványának, Timóteusnak, én is ezt tanácsolom a nyári szünidőre nektek. Vezéreljen mindannyiunkat az erő, a szeretet és a józanság lelke!

■ HOMOKI PÁL

Névjegy: Homoki Pál
A soltvadkerti gyülekezet lelkésze és így az idei Szélrózsza országos evangélikus ifjúsági találkozó házigazdája vagyok.

tos nevelést hangsúlyozó *Ha-hó* együttes, a balkáni népzénét játszó *Vodku* zenekar, *Galampos Dorina Mrs. Columbo* nevű dzesszformációja, a *Szélrózsza Band*, az MR2 Petőfi rádió által pártfogolt *Indigó utca & Fluor Tomi*, az igényes ragtime-ot kedvelőket vonzó *Bohem Ragtime Jazz Band*, az extravagáns *Takáts Eszter* és *Beat Bandje*, a megzenésített verseket előadó *Kávészünet* zenekar, a *Fejérvári vonósnégyes*, a hargitai dívát, *Bocskor Biborkát* a sorai között tudó *Magashegyi Underground*, a legkisebbeket maga köré gyűjtő *Palinta Társulat* és az ír népzénét játszó *Shamrock* képviselnek, színesebbé és értékeesebbé tehetik az idei Szélrózsza találkozót.

Éppúgy, mint az ott megjelenő színházi produkciók. Jelenül *Kövesdi Miklós Gábor Játssz újra, Noé!* című stand up comedyje, a bükli gyülekezet báb-előadása, a Mesekocsi Színház gyerekeknek készült műsora, a soproni Forrás Színház kamaszoknak szóló, *Kövek* című krimifeldolgozása vagy *Bácskai Juli Pszichoszínházának* exkluzív, a Szélrózsza idei témájára íródott darabja, amelyek életre szóló élménnyel ajándékozhatják meg átéelőiket.

Reménységünk, hogy a fentiekben – a teljesség igénye nélkül – bemutatott programok nemcsak a kulturális feltöltődésre kínálhatnak alkalmat a résztvevőknek, hanem az Istennel való különleges találkozás lehetőségét is magukban hordozzák.

■ BEDECS RÉKA

Az oldalt szerkesztette: VITÁLIS JUDIT

Élmények

Egy fiatal beszélgetése Jézussal

– Uram, kérek, segíts nekem, tanácstalan vagyok. Bármerre megyek, azt hallom, most kell megragadnom a lehetőségeket. Ki kell élveznem mindent, mert a fiatalságom gyorsan elszáll. Barátaim szerint addig kell élveznem az életet, amíg ezt megtehetem, utána úgyis csak a szürke hétköznapi és a monoton munka vár rám. „Ragadd meg, éld át, megérdemled!” – olvasom a reklámokban, s ha bekapcsolom a tévét, még a pudring is „kirobbanó élményt” kínál. Mit szólsz ehhez, Uram: tényleg ilyenek az igazi élmények?

– Szerintem te is jól tudod a választ, csak nézz őszintén a szíved mélyére.

– Ettől féltém. Látom, ismeresz, tudod, hogy rettegek kimondani, ami bennem van, mert félek, hogy utána nem marad semmim. Egy-egy átbuzott éjszaka után én is érzem, hogy nem vagyok boldogabb, sőt mintha nehezebb lenne a szívem, és a magányom is csak egyre mélyebb. Merjem ezt bevallani magamnak? Félek, ha megteszem, akkor még ezt a látszatélményt és -boldogságot is elveszítem, s helyette nem marad semmi!

– Tényleg ettől félsz? Tényleg azt hiszed, hogy a világban csak olyan élmények vannak, amelyek után csak boldogtalanabb leszel? Tényleg azt hiszed, hogy csak olyan élményeket

akarok neked adni, amelyek lassan tönkretesznek?

– Nem, Uram, de kérek, segíts, és mutasd meg, merre kell mennem.

– Azt tanácsolom, hogy ne az élményeket keresd, hanem járd énvelem életed útját. Ha ezt teszed, akkor olyan dolgok válnak életed meghatározó élményévé, amelyekre korábban nem is gondoltál, sőt korábban talán tehernek is érezted őket. Élmény lehet, ha segítesz valakinek, ha odafordulsz másokhoz, s rengeteg más dolog is, csak mindig vigyél magaddal, s ne tégy semmit, amit szégyellnél előttem.

■ DEÁK LÁSZLÓ

Kisütött a nap felettem

Süss fel, nap, fényes nap.

Emlékszem arra, amikor óvodásként még hittem, hogy az énekünkől tényleg eloszlanak a fellegek, amikor még biztos voltam benne, hogy a szónak ereje van, hogy a kérésünk teljesül, hogy nekünk, ludaknak nem esik bántódásunk.

Később biztos lettem benne, hogy erősnek kell lenni, önállóan, minél előbb függetlennek, olyanoknak, aki nem fél a sötétől, nem fél az egyedüllétől, akinek nem fáj semmi. Vagy legalábbis olyanoknak, aki ezt a látszatot fenn tudja tartani.

Aztán már semmiben sem voltam biztos. És a köd nőtt, a felhők öröknek látszottak, a fagy nem oszlott.

Aztán mégiscsak megjelent a fény. Előbb halványan, majd olyan erővel, hogy átsütött ködön, felhőn, és olvadásnak indultam.

Té vagy a fény a szívemben, Jézus, add, hogy ne szólhasson bennem a sötét!

Té vagy a fény a szívemben, Jézus Krisztus, jöjj, te vezess utamon!

És most már tudom, hogy felhők jönnek-mennek, de ez a fény minden felhő mögött ott van. Meg hát... bennem süt már, nem felettem kell süssön.

„Várva vártam az Urat, és ő lehajolt hozzám, meghallotta kiáltásomat. Kiemelt a pusztulás verméből, a sárból és iszapból. Sziklára állította lábamat, biztossá tette lépteimet.” (Zsolt 40)

Itt vagyok a hét közepén, a nyár közepén, a nagyváros közepén. Jó hely a középpont, jó lenne körülnézni. Kicsit előre, kicsit hátra. Eltelt már a hét fele, eltelt a nyár fele. Volt benne munka, volt-e pihenés is? Bántottak, bántottam? Láttam? Láttattam? Mi van előttem, mit kezdjek az időmmel? Kevés van, jól kellene beosztani. Sok van, értelmesen kellene kitölteni. Nyújtogatom a nyakam. Ágaskodom. Nem látok. Magasabban kellene lenni, egy toronyban, hegyen, szárnyak kelénének, repülni magasra, ahonnan rálátni a dolgokra. Nem megy. Könnyen jön a zápor-zivatar most, ebben csak lehajtott fejjel lehet közlekedni, hogyan lássak én így messzire, csak a saját sáros cipőmet látom.

„Nem emel föl már senki sem, / belenehezültem a sárba. / Forrás: Szabó Lajos (szerk.): *Merits! – Meditációk és imádások fiataloknak. Luther Kiadó, Budapest, 2012.*

Legyen veled a vörös szín, amely a szeretet lángolása és az önfeláldozás színe.

Ne maradjon el életedből a narancsszín sem: ez a derű, a boldogság követe.

Tölts be életedet a sárga, amely a nap ragyogása, Isten éltető fénye.

Kísérjen téged a zöld szín, amely a nyugalom és a szüntelen növekedés követe.

Tartson veled az égszín-kék, hogy életedet benső szabadságban tölthesd, így lásd meg távlatát.

Legyen társad életutadon a sötétkék is, amely a lélek mély békéjének ajándékát kínálja neked.

És végül őrizzen meg téged az Isten bölcsen és elégedettségben, amint azt az ibolyaszín üzeni.

Kívánom, hogy Isten szeretetéből és örömeiből élj minden napon –

Ő maradjon veled a vörösön innen és az ibolyán túl, és fogja át életedet, mint a szivárvány, hétszínű szeretetének csodájával.

■ VARGA GYÖNGYI

Forrás: Varga Gyöngyi: *Remény s ég. Luther Kiadó, Bp., 2011.*

SZABÓ DAVID KÁROLY FELVÉTELE

Ki volt Nagyváthy János?

► A Földművelésügyi Minisztérium fővárosi, Kossuth téri épületének árkádsora alatt több neves személyiség között áll annak a hatvannégy esztendőtt élt jeles magyar polihisztornak bronzba öntött mása is, akinek ez év elején volt 195. halálozási évfordulója. Ez alkalomból érdemes most e hasábkokon felvillantani alakját. Annak a *Nagyváthy János* (1755–1819) tudósnek az alakját, aki az első magyar nyelvű rendszeres mezőgazdasági munka szerzőjeként vált igencsak ismertté, de akiről mint jeles gondolkodóról sem szabad megfeledkeznünk.

Az Úr 1790. esztendejében Gondolatfalván *Elmélkedő János* betűivel nyomtatott az a röpirat, amely a *Vallás-cserélés, avagy egy világi bölcsnek, egy jésuitának, és egy hazafinak aról való beszélgetések: ha vallyon szabad-e az embereknek vallását, a mellyben született, meg hányini vetni és van e szabad választása, azt, ha hibás, jobbal fel-cserélni? egy ember-barát által* címet viseli. Az ekkor még csak harmincöt esztendő s Nagyváthy Jánosnak szinte első munkája ez.

Olaszországot, s mindeközben lovasszattal, illetve mezőgazdasági ismereteinek gyarapításával foglalatoskodik. Az olasz klíma azonban nincs jó hatással egészségére. Leszerel, magát gyógyíttatni Bécsbe utazik. Egy Bécs melletti uradalomban lel újabb állásra, és gazdászati gyakor-nokoskodása megpecsételi további életét. A teológusként-jogászként-tanárként induló Nagyváthyból mezőgazdász, az első magyar nyelvű rendszeres mezőgazdasági munka meg-

A bőkezű adományozóként híressé vált Széchényi Ferenc gróf támogatásával hagyja el a nyomdát két vastkos kötetet kitevő szaktudományos munkája, az első magyar mezőgazdasági kézikönyv: *A szorgalmatos mezei gazda*. Ezzel a magyar agrárium korszerűsítésének úttörőjévé válik, hiszen korábban senki nem foglalta össze magyar nyelven a mezőgazdasági termelés területeinek tudnivalóit a földműveléstől – vetés, aratás, cséplés stb. – a szőlőművelésen, az erdészeten át az állattenyésztésig. A siker hamar gyümölcsöt terem, a mű napvilágra kerülését követően Széchényi sógora, a mezőgazdaság iránt igen nagy figyelmet tanúsító *Festetics György* gróf Keszthelyre hívja uradalma jószágkormányzójának.

Festetics mindent megtesz az ország gazdasági műveltségének emeléseért, homlokegyenest más utat követ, mint az udvar kegyeit hajszó-ló arisztokrata társai. Kiáll az anyanyelvű irodalom mellett, létrehozza Magyarország legnagyobb magánkönyvtárát, s jelentős összegekkel támogatja az iskoláztatást. Az újító, a tudáslapú boldogulás szerepét felismerő, nagy formátumú gróf elhanyagolt birtokain Nagyváthy rendet teremt, átfogó birtokigazgatási „instructiót” tesz közzé, elsőként vezeti be a kettős könyvelést, eléri a jövedelem tekintélyes emelését, javasolja az uradalom belső szakmberszükségletének kiképzése céljából a Georgikon agrártanintézet felállítását, illetve rábeszéli felvilágosult katolikus főurát, hogy egyik birtokán, Csurgón protestáns kollégiumot építtessen. Itt kezdi professzorkodását 1799-ben az iskola leghíresebb tanára, *Csokonai Vitéz Mihály*. Minden túlzástól mentesen elmondhatjuk, hogy Nagyváthy nagyban hozzájárult a Festetics-birtokok európai színvonalra emeléséhez.

Mintegy ötesztendőnyi eredményes alkotómunkát követően 1796-ban Csurgóra vonul vissza nyugállományba, és ott élete hátralévő szakaszában a gróftól kapott területeken fáradhatatlanul gazdálkodik, termel, mintaszerű gyümölcstelepet létesít, valamint részt vesz a gimnázium ügyeinek intézésében, s egy ideig a Georgikonnak is igazgatója, valamint szívesen tart előadásokat a Helikon-ünnepségeken.

Természetesen a tollat sem teszi le, haláláig sorra örökíti meg tapasztalatait. Négy gazdasági szakkönyve tanúskodik mindezekről: a *Magyar házi gazdasszony*, a *Magyar practicus termesztő*, a *Magyar gazdatiszt*, a *Magyar practicus tenyésztő*.

Nagyváthy János 195 esztendővel ezelőtt, 1819. február 13-án tüdőgyulladásban halt meg. Nevét, személyét manapság utca, iskola, egye-sület, több műalkotás és díj őrzi.

■ KERECSENYI ZOLTÁN

Nagyváthy János mellszobra a Városligetben

Annak a miskolci születésű ifjúnak, aki egy katolikus hitről evangélikusra áttért, nemesi származású mesterember gyermekeként előbb a miskolci református kollégiumnak, majd a „Bodrog-parti Athén”, Sárospatak legendás hírű kollégiumának diákja lesz, ahol teológiát és jogot hallgatva *Szapáry István* grófék nevelőjeként indul el tekintélyes életpályáján.

Nagyváthy útja Sárospatakról Losoncra vezet, ahol egészségének fokozatos megromlásáig, látásproblémájának elhatárolódásáig „subrectorként”, vagyis aligazgatóként munkálkodik, és költészettant tanít. Amikor már szemproblémái nem nélkülözhetik a gyógykezelést, megválnak állásától, s Pestre kerül. Azonban nyughatatlan, tovább szándékozik képezni magát: fejleszt latin-, német-, francia-, olasz- és angolnyelv-ismeretét, illetve eljár a pesti egyetem agrártudományi előadásaira. Jelentős fordulat ez eddigi érdeklődési köreit tekintve, hiszen először igazán hitbéli kérdések foglalkoztatják, olyanok, mint a teljes és abszolút lelkiismereti szabadság vagy a „valláscserélés”.

Még nagyobb fordulat lesz az, amikor beáll a seregbe, ahol kapitányi rangig viszi. Bejárja Ausztriát,

alkotója lesz. Barátokra, lelkes patronálókra is lel, olyanokra, mint például kora nemesi-nemzeti mozgalmának egyik vezetője, a nagy műveltségű *báró Orczy László*; a reformkor előtti évtizedekben a nemzeti fel-emelkedés és önállósulás ügyét szolgáló kiváló költő, *Kazinczy Ferenc*; a tatolcai születésű, szintén nagynevű poéta, az első magyar irodalmi társaság (Kassai Magyar Társaság) megalapítója, *Batsányi János*; Magyarországon a népköltészeti alkotások gyűjtésének elindítójaként és nyelvészként is ismert kegyes tanítórendi áldozópap, egyetemi tanár, *Révai Miklós*.

Ekkortájt, az 1790-es években fordul figyelme a politika felé is. Felvilágosult patriótaként egyre inkább keresi azon ellenzékiek körét, akik a haza felemelkedéséért való szövetség életre hívásáért tesznek sokszor egyáltalán nem kockázatmentes erőfeszítéseket. Nagyváthy neve tehát nem véletlenül fordul elő több ízben titkosrendőrségi jelentésekben. Tagja lesz „A Nagyszívűséghez” címzett szabadkőműves-páholynak, valamint csatlakozik egy magyar tudós társaság megszervezésének a munkálataihoz is.

A király meztelen...

Sue Atkinson Kiút a depresszióból című könyvéről

► Sokakat érint, sajnálatos módon egyre többeket, mégis keveset beszélünk róla. *Sue Atkinson* terapeuta azonban vette a bátorságot, hogy a depresszióról, pontosabban annak legyőzéséről könyvet írjon. Maga is átélte ennek a betegségnek minden kínját, így tudja, miről beszél... *A Kiút a depresszióból* a Harmat Kiadó gondozásában jelent meg az *Első lépések* sorozat darabjaként.

A kötet olvasmányos, a laikusok számára is jól érthető, jól áttekinthető ismeretterjesztő munka. Egyetlen hiányossága, hogy alapvetően az egypólusú (unipoláris) depressziót tárgyalja, a mániás (bipoláris) depressziót csak futólag említi. Az előbbiről azonban részletesen beszél. És ami a legfontosabb: őszintén. Ítékezés és tabuk nélkül, a segítségnyújtás szándékával.

E sorok írója ezt már csak azért is nagyon fontosnak tartja, mivel tapasztalata szerint keresztény körökben sokan nem mernek, nem tudnak vagy nem akarnak beszélni erről a lényeges, ám nagyon is nehéz témáról: szégyellik esetleges érintettségüket, és félnek színt vallani, attól tartva, mi lesz, ha valaki – kétségbeesésükről hallva – istenhitük mélységét és komolyságát kérdőjelezi meg.

A legtöbbször pusztán hangulatin-gadozásnak, kedélybetegségnek tartják a depressziót, és ezzel el is intézik a kérdést, holott sokkal komolyabb dologról van szó...

Maga a kifejezés a latin *deprime-re* szóból ered, és nyomottságot, lehangoltságot jelent. A „depis vagyok” szófordulatot napjainkban sajnálatos módon egyre többen és egyre többször használják a rosszkedv, a feszült lelkiállapot kifejezésére, ám valóban depressziósnak csupán az tekinthető, akinél az alábbi tünetek közül legalább öt együttesen fennáll minimum két héten keresztül: rossz hangulat; szomorúság, elhagyatottság, reményvesztettség érzése; időnként sírógörcsök; az örömről való képesség elvesztése; fáradtság, fásultság; csökkenő szexuális érdeklődés; a mindennapi tevékenységek iránti érdeklődés elvesztése; az önértékelés alacsony szintje; önbizalomhiány; önvád; alvászavar; csökkent koncentrációs képesség; aggodás, szorongás; csökkenő vagy növekvő étvágy, fogyás vagy hízás; nyugtalanság, ingerlékenység, türelmetlenség vagy épp lelassulás, közöny; halálal kapcsolatos gondolatok, öngyilkossági késztetés. A depresszió mindezek mellett számos testi panasszal is járhat, például emésztőrendszeri betegségekkel (székrekedés, esetleg hasmenés), fejfájással, hátfájással stb.

A betegség kialakulásához valószínűleg genetikai hajlam (öröklődés, személyiségtypus) és környezeti hatások – például stressz, gyógyszerek, betegségek, hormonok – együtt vehetnek.

A kötetben *Amit még a depresszióról tudni kell* címmel, feltűnően ki-

emelve találja az olvasó a betegséggel kapcsolatos tényeket, és ugyancsak a tájékozódást segítik a dőlt betűvel szedett gondolatok a *Mások mondták* cím alatt. Praktikus információkkal szolgál a könyv végén olvasható, *Hasznos tudnivalók* című összeállítás, amelyben hazai (és Romániában működő) alapítványok, egyesületek elérhetőségei szerepelnek.

Ugyancsak lényeges, hogy a szerző a kötet végén a betegek hozzátartozóit is tanácsokkal látja el, hiszen a betegség számukra is teher.

Megszívlelendők Atkinson szavai: „Az igazság beismerése valójában a lehető legjobb kiindulási pont ahhoz, hogy megtehesük első tétova lépéseinket a depresszióból való szabadulás útján.” Tehát ha egy érintett ki meri, ki tudja mondani, hogy beteg, hogy segítségre van szüksége, azzal már nagyon sokat tett a gyógyulása érdekében. „A depresszió arra ösztönözhet, hogy »mélyen magunkba nézzünk«. Noha ezt egyesek rossznak tartják, valójában »utunk« nélkülözhetetlen eleme. Sokan magukba fojtják és letagadják a problémás érzéseket, különösen, ha már idősebbek, és arra nevelték őket, hogy igyekezzenek mindenhez jó képet vágni” – írja Atkinson.

Könyvében, könyvével újra meg újra arra buzdít: higgyünk abban, hogy a depresszió egyszer véget ér! Merjünk változni és változtatni, valódi önmagunkká válni!

„Különösen gondolkodjunk el a szüleinket – még akkor is, ha már ki-röppcentünk a családi fészekből! – tanácsolj a terapeuta. – Lehet, hogy egész életünkben az ő elvárásainak próbáltunk megfelelni, és igazi énünket – a lelkünket, a személyiségünk lényegét – elnyomtuk magunkban. Semmiképpen ne így éljük le az életünket. (...) »A magunkra találás« hosszú és nehéz kutatást igényelhet, de segíthet például, ha megkérdezzük: Milyen emberré szeretnék valójában válni?”

„Ha szakítani akarunk a depresszióval, abba kell hagynunk azt, hogy folyton áldozatként viselkedünk” – hangsúlyozza a szerző, és arra ösztönöz, vegyük újra kézbe saját életünk irányítását, és ne csak sodródjunk.

Másszunk ki belőle! – buzdít Atkinson újra meg újra, és ehhez különböző ötleteket is ad, mint amilyen például a naplózás, a sok beszélgetés, a terápia, a testmozgás, illetve – ha szükséges – valamilyen gyógyszer szedése.

Atkinson úgy gyógyult ki betegségéből, hogy megkísérelt pozitívan gondolkodni, és hagyta, hogy mások elfogadják és szeressék. Elengedte sérelmeit, önmagával szembeni dühét és haragját, és a jó dolgok felé fordult. Így tudott megbékélni önmagával és másokkal. „Jómagam úgy szabadultam meg a nehezteletől, hogy a szeretet Istene felé fordultam. Igen, ez nem könnyű út, és időnként megbotlunk rajta, de ha talpra állunk, és továbbmegyünk, végül célba érünk, bármily kicsiny lépésenként haladjunk is előre.”

■ GAZDAG ZSUZSANNA

Sue Atkinson: Kiút a depresszióból. Harmat Kiadó, Budapest, 2013. Ára 1500 forint.

Hit, oktatás, zene címmel szervezett kerekasztal-beszélgetést a Fiatal Balatonfüredi Muzsikások Egyesülete június 30-án, hétfőn este. Az egyházi oktatás kérdéseiről szóló fórumot, amelynek helyszíne a balatonfüredi református iskola díszterme volt, elsősorban a helyi ökumenikus orgonatórban részt vevő gyerekek szüleinek szánták. A beszélgetést *Kövári Péter*, a Duna Tv közművelődési főszerkesztője moderálta. Római katolikus részről *Korzenszky Richárd*, a tihanyi bencés apátság perjele, református oldalról *Kálmán Attila* volt kulturális államtitkár vett részt az eszmecsere-n. Egyházunkat *Szemerei János*, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke képviselte. Az es-ten az egyházi oktatás értékei, speciális jellemzői, va-lamint a hozzá kapcsolódó kihívások kerültek szóba.

■ ADÁMI MÁRIA felvétele

HIRDETÉS

Afriikai kamaraegyüttes jótékonyági koncertje

Szeretettel hívunk minden érdeklődőt a Kenya fővárosából hazánkba látogató Nairobi Girls kamara-énekegyüttes jótékony célú koncertjére, július 14-én 18 órára a Budapest-Józsefvárosi Evangélikus Egyházközség templomába. A Nairobi Girls tagjai a zene eszközével kívánják felhívni a figyelmet azoknak az AIDS-árváknak és özvegyasszonyoknak a sorsára, akiket adományaival a magyarországi Evangélikus Külmissziói Egyesület támogat Kenya nyomornegyedeiben.

Istentiszteleti rend • 2014. július 13.

Szentháromság ünnepe után 4. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Róm 8,18–23; 1Móz 50,15–21. Textus: Mt 7,12. Énekek: 474., 67.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) D. Szebik Imre; du. 6. Balicza Iván; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. fél 10.; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Veperdi Zoltán; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Missura Tibor; **Csillaghegy-Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstücker M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidélus Gábor; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. Cselovszky Ferenc; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (úrv., angol) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Pelikán András; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Gombkötő Beáta; **VI-II., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák kétnyelvű családi) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Gombkötő Beáta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2.** (katolikus templom) de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. Schulek Mátyás; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Rezessy Miklós; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) D. Szebik Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Molnár Lilla; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. dr. Magyarkuti Gyuláné Tóth Katalin; **Zuglói, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. dr. (úrv.) Szentpétery Péter; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. fél 10. (úrv.) dr. Szentpétery Péter; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. Vető István; du. 3. (úrv., Szlauko Orsolya ordinációja) Gáncs Péter; **Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. ifj. Zászkaliczky Pál; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. ifj. Zászkaliczky Pál; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Éva; **Pest-erzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (családi) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Mátrászentimre-Bagolyirtás, Jókai u. 7-9., Fébé Názáret-temploma** de. fél 12. Sztójanovics András; **Pilisvörösvár (ref. templom)** du. 2.

Istentiszteletek a Balatonnál

Alsódörgicse, Fő u. 43. de. 11.; Balatonakali, Templom tér du. 2.; Balatonaliga, Club Aliga üdülőközpont, Balatonvilágos, Aligai út 1. du. 6.; Balatonalmádi, Bajcsy-Zs. u. 25. du. 4.; Balatonboglár, Hétház u. 17. de. 11.; Balatonfenyves, Bem u. 9. (református imaház) du. 6.; Balatonföldvár, Bajor Gizi Községi Ház, Kőröshegyi út 1. du. 2.; Balatonfüred, Bajcsy-Zs. u. 15. de. 9.; Balatonszárszó, Széchenyi u. de. fél 9.; Evangélikus Konferencia és Missziói Otthon, Jókai u. 41. de. 9; Balatonszemes, Fő u. 1. de. fél 10.; Hévíz, Helikon u. 6. du. fél 5.; Kapolcs, Kossuth u. 26. du. fél 4.; Keszthely, Deák F. u. 18. de. fél 11.; Kötcsse, Templom u. 7. de. 10.; Kővágóörs, Arany J. tér 2. de. fél 12.; Mencshely, Kossuth L. u. de. 11.; Nagyvázsóny, Temető u. du. 2.; Révfülöp, Villa Filip tér 2. de. 10.; Siófok, Oulu park de. 10.; Szentantalfa, Fő u. de. háromnegyed 10.; Taliándörögd, Petőfi u. 1. du. 2.; Tapolca, Darányi u. 1. de. fél 9.; Veszprém, Kossuth u. 4. de. 10.; Zánka, Rákóczi u. de. fél 9.

Összeállította: BALLA MÁRIA

„Örhelyemre állok...”

REND volt az Őrségben

► Az Őrség fővárosában, Őriszentpéteren rendezték meg az idén a REND-et, azaz a református egyházi napok – Dunántúl programso-rozatát. A július 4–6. között zajlott rendezvény fő szervezőjeként a Du-nántúli Református Egyházkerület és az Őrségi Református Egyház-megye színes szabadtéri programokkal várta a Dunántúlról össze-sreglett több ezer hívőt.

Az Őrség és központja – a mintegy ezerkétszáz lakosú város, Őriszent-péter – Magyarország kiemelkedő természeti adottságokkal, több évszá-zados hagyományokkal, értékekkel bíró része. Az előző évekbeli Győr, Kaposvár, Komárom, Pápa és Székes-fehérvár után méltó helyszíne volt a rendezvénynek.

„A REND-et nemcsak a dunántúli reformátusok számára szervezzük, hanem nyitottak vagyunk a Kárpát-medencei reformátusság felé, vala-mint más felekezetű testvéreinket is szívesen látjuk programjainkon” – hangzott el Steinbach Józsefnek, a Du-nántúli Református Egyházkerület püspökének köszöntőjében.

Mint a szombat délelőtti és esti istentiszteleteken is elhangzott, a REND mozaikszerű kettős tar-talma van: a rendezvény neve mel-lett szimbolizálja azt is, hogy az Isten népe, az Ige egyháza, benne minden hívő ember arra kapott el-hívást, hogy őrizze azt, amit az Úr rábízott. Az „őrzés” Isten ígéjének, Isten megváltó szeretetének, az evangéliumnak, az örökkévaló ér-tékrendnek a megőrzését éppúgy je-lenti, mint a másik ember, az embe-ri kapcsolatok és földi értékeink megtartását.

A hagyomány szó szerint Őri-szentpéter mindennapjaiban él, hi-szen a IV. László által kiadott 13. szá-zadi kiváltságlevélben felsorolt őri-szentpéteri nemesek leszármazot-tai ma is megtalálhatók a településen. Az itt élő családok és református gyü-lekezők féltve őrzik, vigyázza érte-keiket.

Az egyházmegye és az idei REND ígéje: „Örhelyemre állok, odaállok a bástyára, figyelek, várva, hogy mit szólnak...” (Hab 2,1) Ennek jegyében telt el a három nap.

Különböző témakörökben hallgat-hattak előadásokat a dunántúli és a ha-táron túli gyülekezetekből érkezettek: a hit és megmaradás az egyházban, gyülekezetben, családban, hivatás-ban és nemzetben témája állt a fókusz-ban. Nőszövetségi találkozót is tartot-tak, és bemutatkozott az Imádkozó édesanyák felekezeti csoport.

Számos kulturális esemény is gaz-dagította a programot. Több helyszí-nen képzőművészeti, film-, zenei, néptánc-, kortártánc- és természetesen gyermekprogramok várták a lel-kileg felüldülni kívánó érdeklődőket. De a költészet sem maradt ki a sorból: író-olvasó találkozók, előadók is szerepeltek a kínálatban. Az Őriszent-

Református Egyházi Napok - Dunántúl

2014. július 4-6.

Őriszentpéter

JÓZSEF A SZERD	REFORMÁTUS EGYHÁZI NAPOK	REFORMÁTUS EGYHÁZI NAPOK	KÖRÖK
CIA JÓZSEF	NŐSZÖVETSÉGI TALÁLKOZÓ	ISTENTISZTELET	ÖRÖK
JÓZSEF	ISTENTISZTELET	ISTENTISZTELET	ÖRÖK
JÓZSEF	ISTENTISZTELET	ISTENTISZTELET	ÖRÖK

„Örhelyemre állok, odaállok a bástyára, figyelek, várva, hogy mit szólnak...”

További információk: www.reformatus.hu

péteri sportpálya mellett, a „református utcában” az árusok egyházi köny-vekkal, díszes Bibliákkal, egyedi kézi-munkákkal és ajándéktárgyakkal vár-ták a vásárlókat. Több karitatív alapít-vány, szeretetszolgálat és önkéntes szervezet is jelen volt, felhívva a figye-lmet az önszerveződés fontosságára.

A szervezők figyelmességének egyik jó példája, hogy a hőségse te-kintettel a rendezvény több helyszí-nén hűtött vízzel kínálták meg a résztvevőket.

A REND – mint református fesztí-vál – idén is a seregszemle, az elmél-kezés és áhítat helye volt, és alkalmat adott ezen a hétvégén az egymásra találásra, a belső elcsendesedésre is.

■ HETESSY CSABA

HIRDETÉS

DIGITALSTAND

www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok, velem vannak a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

Olvassa az Evangélikus Élet digitális változatát!

Szélrózsa-liget

Ökoprogramok a 10. evangélikus ifjúsági találkozón

A fesztiválózó a július 16-án kezdődő jubileumi Szélrózsa találkozón sem maradnak környezetvédelemmel foglalkozó előadások, beszélgetések nélkül. A korábbi évekhez hasonlóan idén is „Szélrózsa-liget” néven találhatók majd meg az ökoprogramok, melyek a KIE-kávéházban zajlanak. Bár idén tehát nem lesz önálló helyszínük, de a Facebookon indított nyilvános, mindenkit csatlakozásra hívó „Szélrózsa-liget” csoportban (<https://www.facebook.com/groups/liget>) olyan állandó felületet nyitotunk, ahol – a programismertetőkön kívül – érdekességek olvashatók már a találkozó előtt is.

Mit is üzen nekünk a „liget” szó? Miért lett idén is ez az ökogondolkodás szimbóluma a Szélrózsán? Amint a találkozó programfüzetében is olvasható lesz: „A liget elbújtat a perszelő nap elől, és esélyt ad a rohanásból való kilépésre. Elgondolkoztat a jövőn, a környezeten és az emberiség tetteinek következményein; lehetőséget ad a másképp gondolkodásra és a teremtet világ csodálatára.”

A programok során elsőként dr. Zsóka Ágnes és dr. Csutóra Mária, a Budapesti Corvinus Egyetem oktatói tartanak interaktív előadást a környezettudatos élet és a vallásosság kapcsolatáról. Fő kutatási területük a *jól-lét* és a boldogság minden embert érintő tényezőinek vizsgálata. Túlzottan individualista világunkban az anyagiasság gondolkodás mellett olyan életmódokat és összefüggése-

ket mutatnak be, melyek minket is segíthetnek a boldogság és a nem anyagi jól-lét elérésében.

Csütörtök délután Kardos-Horváth Jánost, a Kaukázus zenekar énekes-gitárosát kérdezzétek a résztvevők, aki ezúttal másik zenekarával, a Hahó együttesel érkezik a Szélrózsára. (A környezettudatos életre nevelő zenekar frontembere idén Pest megye 3-as számú választókerületében az LMP [Lehet Más a Politika!] országgyűlési képviselője volt.) A zene, az ökogondolkodás és a politika kapcsolatáról minden bizonnyal érdekes, színes beszélgetés kerekedhet ki.

Péntek hajnalban – jó idő esetén – közösen várjuk majd – zenével, énekkel és fair trade teákkal, kávéval köszöntve – a nap első sugarait a tóparton. Napfelkelte után lehetőségünk lesz kimentni a helyi, soltvadker-ti piacra is.

Fél tizenkettőtől dr. Béres Tamás teológus, egyetemi tanár tart előadást az atomenergia iránti felelősségünk-ről. Olyan kérdésekre keresi a választ, mint például: Miért fontosak a társadalmi egyeztetések, és miért baj ezeknek a hiánya? Szabad-e olyan döntéseket hozni, melyek következményei beláthatatlanok a jövő nemzedékek számára? Szabad-e felelősséget vállalni olyan technológiáért, amelyek hatalmas kockázatokat rejtene? Állást kell-e foglalniuk az egyházaknak ilyen súlyú kérdésekben, vagy nem?

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Sánta Anikó
ararat@lutheran.hu

Péntek délután Gilly Zsolt, a Kiskunsági Nemzeti Park munkatársa fogja bemutatni hazánk második legnagyobb nemzeti parkját, „az alföldi szép nagy rónaságot”. Fotókkal és különböző érdekességekkel színesített előadása után ajánljuk mindenkinek, hogy látogasson el a tó keleti partján lévő tanösvényhez, ahol egy kilátó is található.

A Szélrózsa-liget-programok zárásaként szombaton délelőtt az Evangélikus fiatalok oldala (<http://evangelikus-ifi.blogspot.hu/>) szerkesztői ökövetéledőt szerveznek, amelyen a korábbi programokon elhangzottakra és a már említett Facebook-csoportban olvashatókra is vonatkoznak majd kérdések. A vetélkedőn kvízgép is lesz, amely századmásodperces pontossággal jelzi, hogy a játékosok közül ki nyomta meg leggyorsabban a gombot. A játék végén persze a nyermények sem maradhatnak el.

Reméljük, hogy a fák közötti, tóparti kávéházas beszélgetéseken a „Szélrózsa-liget” valóban megláthat egy másik jövőképet, kérdezve válaszol, és az alkalmaik segítenek felvértezni „Dávidot Góliát ellen”.

■ ANTAL BÁLINT,
a Szélrózsa-liget programjaiért
felelős szervező

Előítélet nélküli szeretettel

► „Szeretni és szeretve lenni” mottóval tartotta meg idei Angyalfa táborát fogvatartottak gyermekei számára a Magyar Testvéri Börtöntársaság. Mátraszentimrén várta a táborozókat – a dániai aarhusi evangélikus egyetemi gyülekezet ismételt támogatásával – június 27. és július 2. között a Tessedik Sámuel Alapítvány gyermeküdülője.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

„Szeretni és szeretve lenni a legnagyobb boldogság a világon!”

Az ország minden részéből érkezett, kíváncsi gyermekek csoportja jelent meg június 27-én a mátraszentimrei buszmegállóban. A Budapest-ről indult csapatot Roszik Gábor evangélikus lelkész, Bösze Veronika teológushallgató és Magyarai Márton, a törtöntársaság ügyvezetője, a tábor vezetője fogta össze.

A gyerekek azzal kezdték a kíváncsiskodást, hogy vajon van-e finom jégkrém a cukrászdában, illetve lesz-e lehetőség arra, hogy meg is kóstolhassák. Vajon mit fognak csinálni itt, a magas hegyek között hat napon keresztül?

A kíváncsiskodás azonban nem merült ki ebben, hiszen igen hamar ilyen kérdések is előkerültek: „Isten mindig velünk van? Most is, amikor túrázunk? Ha mindig velünk van, akkor én miért nem látom?”

A táborban részt vevő tizenkét gyermek, amiben csak lehet, különbözik egymástól. Más környezetből jöttek. Más a családi háttérük. Van, akinek nincs testvére, míg a másiknak négy is van. Egyikőjük a focit kedveli, míg a másik lengőtekezni szeret. Egyik szeret rajzolni, festeni, míg a másik inkább a fakanalat ragadja a kezébe, és csodás dolgokat főz. A különbözőségek ellenére azon-

ban egy dolog biztosan közös bennük – és nem csak az, hogy szeretteik közül valaki börtönben van vagy volt. Mind a tizenkettejüknek van ugyanis egy különös képessége: ritka, ám annál értékesebb varázserővel bírnak! Ez a varázserő pedig nem más, mint az, hogy képesek a másikat teljes szív-
ból szeretni.

Míg a táborvezetők a Biblia különböző történeteit mesélték el és tanították a gyermekeknek, túrázni vittek őket, vagy amikor evangélikus istentiszteleten vettek részt Bagolyirtáson, vagy wellnessfürdőzésre kerültek sor, esetleg sok nevetéssel kísért, furfangos csapatversenyeken mérték össze erejüket, vagy Dinnyés József koncertjét hallgatták, közösen bográcsoltak a falu befogadó és szeretetet adó lakóival – addig ők szinte észrevétlenül tanították meg nekünk és egymásnak azt, hogyan kell előítélet nélküli szeretettel odafordulni a másikhöz.

Hiszen amint Goethe mondta: „Szeretni és szeretve lenni a legnagyobb boldogság a világon!”

Hálát adunk Istennek, hogy mi együtt élhettük át Mátraszentimrén a világ legnagyobb boldogságát, a szeretetet!

■ BÖSZE VERONIKA

A futballvébé margójára

■ FABINY TAMÁS

A magyar futball ismert színvonalá miatt évtizedek óta csak távoli szemlélői lehetünk a labdarúgó-világbajnokságoknak. Ám így talán lehetőségünk van olyan üzenetek megértésére is, amelyeket az elfogult szurkolók a maguk vértolulások állapotában aligha vesznek észre. Mi már nem is pusztán az esélytelenek nyugalmával nézzük a meccseket, hanem a futballban komoly elvont igazságokra is lehetünk. Filozófiai, sőt teológiai összefüggésekre bukkanhatunk.

A magunk megszállott futball-szeretetével – ugyanakkor reménytelen helyzetével – olyanok vagyunk, mint Sándor Pál örök érvényű filmjének Minarik Edéje. Igen, a Régi idők focija mosodására utalok, akit a zseniális Garas Dezső alakított. Minarik nem nyugodott bele abba, hogy a Csabagyöngye nem tud kiállítani tizenegypékezláb játékos, ezért aztán a „kell egy csapat” jegyében egyesével szedte össze az általa kizemelteteket. Füttyjelére egy gangos házból Orbán jött elő, ő lett a balhátvéd. Egy fa mögöl a teniszezők labdaszedőjének adott jelet, és máris követte őt Sebestyén, a középcsatár. Szuggesztivitásával egy csokolózó párt is szétszakított, így Vallay személyében már kapusa is volt. A híd alatt lakó ikerpár is a csapat tagja lett: Nagy I. mint jobb-, Nagy II. mint balfedezet. Az örök álmodozó mosodás a közfürdőből hívta ki Kelement, a középhátvédet, a bordélyházból pedig Huttingét, a balösszekötőt. A cirkuszi erőművész, Maitoff lett a balhátvéd. Legalább egy időre hajlandó volt otthagyni a mozgalmat a burzsoázia ellen agitáló Kövesi is, hiszen „kellett egy csapat”.

Kell egy csapat, vallotta Jézus is. S ahogy a Csabagyöngye nem bizonyult éppen világverő tizenegyeknek, úgy ő, a Mester sem valami csodacsa-

patot állított össze. Péter, a kapitányi karszalag tulajdonosa többször könnyelműsködött, sokszor súlyosan hibázott. Zebedeus I. és Zebedeus II. – vagyis Jakab és János – sem állt mindig a helyzet magaslátán, főleg utóbbinak ütközött ki még rutinitansága. Simon, a zélóta hajlamos volt a túlzottan kemény játékra. Júdás pe-

dig, fájdalom, botrányos bundaügybe keveredett. El is tiltották örökre. Minden jel arra utalt, hogy ennek a csapatnak legfeljebb alsóbb osztályban, a Provincia III.-ban lehet helye: a kor világbajnokságában ugyanis a fari-zeusok, szadduceusok és heródiánusok jól menedzseltek csapatai versenyek az aranyért.

Sokszor átéljük, hogy nincs meg a csapat. Vagy ha nagy nehezen összeállunk is, távol vagyunk az első osztálytól. Nekünk nincsenek bőkezű szponzoraink és befolyásos médiatámogatónk. Mi soha nem jutunk el a Maracana stadionba. A magunk módján igyekszünk, de tudjuk, végtelenül amatőrök vagyunk. Sokszor ólomlábakon futunk ki a pályára. Nincs összhang a csapaton belül. Van, aki hajlamos az önzésre, más meg hiába kéri, nem kap labdát. Sokszor szabálytalankodunk. Meg persze minket is szüntelenül faultolt az ellenfél, s mintha a bírósá ellenünk fújna. Ezért gyakran széteső a játé-

kunk, amiért persze egymást hibáztatjuk. Az Edző utasításait bezzeg nem fogadjuk meg. Aztán csodálkozunk, ha pfujol a közönség. Ezért legtöbbször lehorgasztott fejjel, szégyenkezve hagyjuk el a pályát.

Aztán egyszer csak rádöbbenünk arra, hogy még semmi sincs veszve. Profi szerződést ugyan nem kapunk,

magazinok címlapjára sem kerülünk, de már határozottan élvezzük a játékot. Igyekszünk önzetlenül a másikat helyzetbe hozni. Futunk, és nem fáradunk el. Csapatunkat talán éppen a kudarcok és az elszenvedett méltánytalanságok kovácsolják össze. Érezzük: az Edző mindennek ellenére bízik bennünk. Elhitei velünk, hogy tudunk mi jól is játszani, és a végén győztesen hagyjuk el a pályát.

A focivébére megint nem jutottunk ki. De ebben a másik, hétköznapi bajnokságban újra és újra pályára lépünk.

„Kell egy csapat” – vallja Minarik, a mosodás.

„Győzni fogtok” – mondja Jézus.

És felharsan a bírósípszava. Megkezdődik az újabb mérkőzés. Ma is, holnap is, sorozatban. A legvégén talán magasba emelhetjük a kupát.

Elhangzott július 6-án a Kossuth rádió Vasárnapi újság című műsorának Lélektől lélekig rovatában.

HÍRDETÉSEK

Ökumenikus találkozó

Minden hónap harmadik vasárnapján, 18 órakor ökumenikus találkozóra, istentiszteletre és előadásra várjuk az érdeklődőket a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székházában (1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3.), a földszinti tanácsteremben.

A július 20-i téma: *Optimális terület-használat – Fenntarthatósági kérdések a mai falvak életében* (Biczó Dénes doktorandusz, Szent István Egyetem; teológiai hallgató). Istentiszteleti szolgálatot végez Vilmos Andrea evangélikus lelkész.

Szeretettel várjuk a korábbi farkasréti ökumenikus közösség, a megszűnő Keresztény Ökumenikus Baráti Társaság (KÖT), valamint az International Ecumenical Fellowship magyar régiójának tagjait is.

Hitmélyítő Fébé-konferencia

A Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület az EKE (Evangélikusok Közössége az Evangéliumért) és a Fébé közös szervezésében augusztusban hitmélyítő konferenciát rendez.

Helyszín: Piliscsaba, Béthel Evangélikus Missziói Otthon. Időpont: 2014. augusztus 21–24. Ékezés csütörtökön 15 órától, elutazás a vasárnapi ebéd után, kb. 13 órától. Részvételi díj: 3500 Ft/nap + (igény esetén) 500 Ft ágy-nemű-használati díj.

Jelentkezés: a Fébé-egyesület e-mail címén (febe.egyesulet@lutheran.hu), illetve a 20/500-4063-as egyházi flottás telefonszámon Görög Zoltánné, Hajnalka főnökösszónynál.

A hitmélyítő hétvége címe: *Uram, növeld a mi hitünket!* A részletes programról e-mailben lehet tájékoztatást kérni.

HÍREK,HIRDETÉSEK

Meghívó esperesi hivatalba iktatásra

„Evezz a mélyre, és vessétek ki hálóitokat fogásra!” (Lk 5,4)
A Dél-Pest Megyei Evangélikus Egyházmegye megválasztott esperesének, Győri Péter Benjámin szolnoki lelkésznek esperesi hivatalba iktatása ünne-
pi istentisztelet és közgyűlés keretében július 20-án 16 órakor kezdődik a
szolnoki evangélikus templomban. Az igehirdetés szolgálatát *dr. Fabiny Ta-
más* püspök, az iktatást *Pintér Mihály* espereshelyettes végzi. Az alkalom-
ra szeretettel hívjuk és várjuk. *Az egyházmegye presbitériuma*

Felvétel az Evangélikus Hittudományi Egyetemre a 2014/2015-ös tanévre

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológus-lelkész (osztatlan, nap-
pali), katekéta – lelkipásztori munkatárs (BA, nappali/levelező), kán-
tor (BA, nappali), hittanár-nevelőtanár (MA, nappali) és teológus
(MA, levelező) szakokon pótfelvételit hirdet.
A kitöltött, *mellékletekkel ellátott jelentkezési lapnak*, valamint a *piros
postautalványon feladott 4000 Ft* felvételi eljárási díjnak *augusztus 15-éig*
kell az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rektori Hivatalába beérkez-
nie (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.; tel.: 469-1051; fax: 363-7454; mo-
bil: 20/824-9263). A felvételi vizsgákra augusztus 29-én kerül sor.

Szentföld mindenkinek

Protestáns testvérek útja (Jeru-
zsálem, Betlehem, Názáret, Holt-
tenger stb.) augusztus 15–22.:
169 800 Ft/fő vagy 596 €/fő.

Vezeti: *Sárosi Gábor* százhalom-
battai református lelkész. Makro-
világ Utazási Iroda, *www.makro-
vilag.hu*, makro@makrovilag.hu,
tel.: +36 1 215-0636.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÖRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített,
külföldön is elismert magyar termékeket
gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal
kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levélcím: 2162 Örbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu
és info@harangontode.hu.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból július 13-ától július 20-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
7.20 / DunaTv <i>Isten kezében</i> Séta Prágában 7.45 / DunaTv <i>Lyukasóra</i> <i>(irodalmi műsor)</i> 9.00 / PaxTv <i>Evangélikus istentisztelet</i> <i>a budavári templomból</i> 10.04 / Kossuth rádió <i>Metodista istentisztelet</i> <i>a bükkszéki ifjúsági táborból</i> 11.00 / DunaTv <i>Református istentisztelet</i> <i>Sepsiszentgyörgyről</i> 15.10 / DunaTv <i>Szerelmes földrajz</i> „Élni, míg élünk” 18.15 / M1 <i>On the Spot</i> Brazília – vb-különkiadás 21.40 / M1 <i>Labdarúgó-vb 2014</i> Döntő	5.25 / M1 <i>Hajnali gondolatok</i> 6.30 / M3 <i>Vers mindenkinek</i> 7.40 / Duna Tv <i>Élő egyház</i> <i>(vallási híradó)</i> 13.30 / Kossuth Rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> Az evangélikus egyház félórája 14.30 / Bartók rádió <i>Népzene – itthonról</i> Igaz vigasz 16.00 / Duna Tv <i>A klímaváltozás kihívásai</i> <i>(francia–angol</i> <i>dokumentumfilm-sorozat)</i> 19.25 / Kossuth rádió <i>Tetten ért szavak</i> Balázs Géza műsora 22.35 / Duna Tv Riksaláz <i>(magyar dokumentumfilm)</i>	9.10 / Duna Tv <i>100 kép a XX. századról</i> <i>(magyar ismeretterjesztő</i> <i>sorozat)</i> 10.10 / M1 <i>Az Ushuaia-expedíció</i> <i>(francia természetfilm</i> <i>-sorozat)</i> 14.30 / Bartók rádió <i>Népzene – távolról</i> Mercedes Sosa 15.15 / Pax Tv <i>Önként vállalt vakság</i> <i>– Popper Péter</i> <i>(ismeretterjesztő sorozat)</i> 20.00 / Pax Tv <i>Kút</i> <i>(élő interaktív műsor)</i> Műsorvezető: Deák László evangélikus lelkész 21.33 / Bartók rádió <i>Dzsessz – Nők a horizonton</i> Az Eliane Elias Trió koncertje	10.05 / Duna World <i>Kárpát-expressz</i> 11.05 / M1 <i>Lengyelország</i> <i>(magyar ismeretterjesztő</i> <i>sorozat)</i> 20/3. Kolostorok, kastélyok, jőféle csöndek 12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangszó a kávai</i> <i>evangélikus templomból</i> 13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebened bízunk eleitől</i> <i>fogva...”</i> A református egyház félórája 16.00 / Duna Tv <i>Az utolsó hadifoglyok</i> <i>(magyar dokumentumfilm)</i> 20.50 / Duna World <i>MR2 Akusztik</i> Jamie Winchester 21.11 / Bartók rádió <i>Ittzés Gergely</i> <i>füvolahangversenye</i>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
11.32 / Kossuth rádió <i>Vendég a háznál</i> 14.30 / Bartók rádió <i>Népzene – újrakombolva</i> Songlines Music Awards 2014 15.20 / Duna World <i>Ezer év szentjei</i> Boldog Gizella 20.11 / Kossuth rádió <i>Sötétség délben</i> Arthur Koestler regénye folytatásokban 21.40 / Duna Tv <i>100 éve született Tolnay Klári</i> Déryné <i>(magyar játékfilm, 1951)</i> 22.00 / Duna World <i>Velünk élő Trianon</i> <i>(magyar dokumentumfilm-</i> <i>sorozat)</i> 23.35 / Duna Tv <i>MűpArt classic</i> Csajkovszkij két arca	9.30 / Bartók rádió <i>Három szólamban</i> Török zene 14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonások</i> Csík János és a Csík-zenekar 15.00 / Duna Tv <i>Kövek és emberek</i> <i>(francia sorozat)</i> Szobrok a tenger mélyén 18.15 / M2 <i>Mirr-Murr kalandjai</i> 21.00 / Pax Tv <i>Gospel Café</i> <i>(szórakoztató zenés műsor)</i> 22.55 / Duna Tv <i>Jó estét, Wallenberg úr!</i> <i>(magyar–norvég–svéd</i> <i>játékfilm)</i> 23.10 / M1 <i>Ütközések</i> <i>(amerikai–német játékfilm,</i> <i>2004)</i>	5.25 / M1 <i>A mi erdők</i> Egy nyár a Zempléni- hegységben 6.45 / Duna Tv <i>Mesélő cégtáblák</i> <i>(magyar ismeretterjesztő</i> <i>sorozat)</i> Hajótársaságok az Adrián 10.50 / Duna World <i>Magyar történelmi</i> <i>arcképcsarnok</i> Báthory István 11.00 / Bartók rádió <i>Crossover</i> Útirány: Lucca, Longjumeau, Louisiana, Louisville 18.30 / Kossuth rádió <i>Határok nélkül – a kultúráról</i> 19.00 / Bartók rádió <i>Vivaldi: Armida</i> 21.30 / Duna Tv <i>A nagy Gatsby</i> <i>(amerikai játékfilm, 1949)</i>	6.00 / Kossuth rádió <i>Vasárnapi újság</i> 7.20 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> 9.00 / Pax Tv <i>Evangélikus istentisztelet</i> <i>a budavári templomból</i> 10.04 / Kossuth rádió <i>Görögkatolikus liturgia</i> <i>közvetítése Veszprémből</i> 12.00 / Kossuth Rádió <i>Déli harangszó az erdőkürti</i> <i>evangélikus templomból</i> 16.00 / Bartók rádió <i>Lemezelő – nem csak</i> <i>gyűjtőknek</i> Herbert von Karajan 18.30 / Pax Tv <i>A Baptista központi énekar</i> <i>és Révész László orgonista</i> <i>hangversenye Szegedről</i> 22.00 / M1 <i>Volt egyszer egy Amerika</i> <i>(amerikai–olasz film, 1984)</i>

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evangelikusélet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: elofigetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sander.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő: Szabó Dávid Károly. **Munkatárs:** Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu). **Rovatvezetők:** dr. Hafenschcer Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu), Tamásy Tamás – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adámi Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Árusítja a kiadó. Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.**

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (július 13.)

Ifjúkorom vétkeire és bűneimre ne emlékezz! Kegyelesen gondolj rám, mert te jóságos vagy, Uram! Zsolt 25,7 (Ef 2,4–5a; Lk 6,36–42; Róm 14,10–13; Zsolt 53) Odafordulhatok hozzá..., megszólíthatom..., kérhetem. Magához enged..., meghallgat..., felejt. Ne engem felejts el, Uram, hanem vétkeimet, melyek-
kel ellened vétettem, s legfőbb bűnömet, hogy nélküled éltem! Míg fiatal vol-
tam, azt hittem, tudok nélküled élni. Add kegyelmedből, hogy ne legyen ké-
ső rám találnod! Ha jóságod rám talál, én is rád találok.

Hétfő (július 14.)

A rágalmazó titkokat tár fel, de a húséges lélek leplezi a dolgot. Péld 11,13 (Fil 4,8; Lk 5,17–26; Jn 5,1–18) Istentől nem kell féltennem gyengeségemet, buká-
somat és kudarcomat. Ő megérti emberségemet, éhségemet és szükségemet...
Takarj be végtelen lepleddel, melyben biztonságra lelhetek! Te nem muto-
gatsz rám, nem nevensz ki, nem fintorogsz, látva bénaságomat, hogy még hin-
ni is képtelen vagyok. Nálad elhelyezhetem bűneimet is, hogy ne kelljen azo-
kat hordanom. Ha kegyelmed leple alá teszem mindazt, ami tőled elválaszt,
akkor te emberré teszel, megelégtesz, és bőségben tartasz örökké.

Kedd (július 15.)

Isten ezt mondta Salamonnak: Mivel... nem kértél magadnak hosszú életet,
nem kértél gazdagságot, és nem kérted ellenségeid életét, hanem értelmet kér-
tél, hogy nekem engedelmeskedve tudj kormányozni, ezért teljesítem kérése-
det. 1Kir 3,11–12a (Mt 6,33; Neh 9,1–3.29–36; Jn 5,19–30) Magamnak kell el-
döntenem, hogy mit kérek. A polc széles, sok minden van rajta, ami csábít,
hívogat. Nem minden van csillogó, fényes papírba csomagolva... Isten, aki
a pompát és gazdagságot otthagya rongyok közé, jászolba érkezétl, oly sok-
szor siklik szemem rólad a díszes semmik felé. Hányszor megegytettem már
magam, és mégis újra megkísért a semmi, hogy azt gondoljam róla, hogy va-
lami. Te megkönyörülhetsz rajtam, hogy a neked tetsző élet – bár egysze-
rűen csomagolt, mégis örök garanciával bír – emberi szem számára látha-
tatlan tündöklése elhomályosítson minden villogást.

Szerda (július 16.)

Emlékezem az Úr tetteire, visszagondolok hajdani csodáira. Végiggondolom
minden tetteted, elmélkedem dolgaidon. Zsolt 77,12–13 (Ef 1,18; Mk 11,20–
21/22–26; Jn 5,31–40) Emlékképek foszlányai lebegnek szemeim előtt. Va-
lami történt régen. Valaki lépett régen... Uram, oly sokszor csak a magam
dolgaira emlékszem. Pedig a legtöbbre jobb lenne nem emlékezni. Bárcsak
feljegyeztem volna a veled töltött minden pillanatot! Azokra jó volna em-
lékezni. Bárcsak kitörölhetetlenül magamba véstem volna szavaidat, tette-
idet, tekintetedet, érintésedet! Azok meggyógyítanának, megelevenítenének,
megtöltenék életemet Lélekkel. Add, hogy meglássam csodáidat magamban
és körülöttem, hogy tetteid nyomot hagyjanak rajtam!

Csütörtök (július 17.)

Isten azt mondta Noénak és fiainak: Íme, szövetségre lépek veletek és utóda-
itokkal meg minden élőlénnel..., hogy nem lesz többé özönvíz a föld elpusz-
títására. 1Móz 9,8–11 (Róm 8,34; 1Kor 12,19–26; Jn 5,41–47) Sokszor ígér-
tem már szép dolgokat – a templomban is, Istennek is. Volt, amiről tudtam,
hogy nem fogom megtartani, nem tudom megtartani... Te, Uram, mégis fel-
ajánlod magad. Előrelépsz, elsőnek lépsz, és nem azt nézed, hogy hányszor
megrándítottam a vállam, mikor szembesültem azzal, hogy megszegtem ígé-
retemet. Felajánlod szavadat, kezedet, szelíd tekintetedet, hogy bátoríts, te-
relgess, védelmezz. Felajánlod magadat, és te sosem fogod megrándítani a
vállad, mert sosem fogod megszegni ígéretedet. Te már akkor tudtad, hogy
nagyon nehéz lesz, de meg fogod tartani, mert meg akarod tartani. Mígnem
fejed a válladra hanyatlik...

Péntek (július 18.)

Én vagyok az első és az utolsó, rajtam kívül nincs isten. Ézs 44,6b (Jn 1,18;
Lk 23,17–26; Jn 6,1–15) Első, második, harmadik, sokadik. Hányadik helyen
van Isten számomra? Hányadik helyen vagyok Isten számára? Hatalmadnál
fogva te vagy az első, Uram, senki sem előzhet meg. Aki megpróbálja, elbu-
kik. Senki sem volt előtte időben és térben. Hatalmadnál fogva te vagy, Uram,
aki utolsó is. Senki sem állhat mögéd. Aki megpróbálja, elbukik. Senki sem
létezhet tovább időben és térben. S te, aki láttad az első hajnalt felvirradni,
utolsóvá tetted magad Krisztusban, mert én, aki utolsó voltam, a legfonto-
sabb voltam számodra. Ezért nem akarok eléd állni, mögéd állni; melletted
akarok járni!

Szombat (július 19.)

Miért pereltek velem? Hiszen ti hagyatok el hűtlenül – így szól az Úr. Jer 2,29
(Gal 5,7; 2Kor 13,10–13; Jn 6,16–21) Árfolyamkockázat. Szerződés módosítás.
Díjtételek emelkedése. Kifogások... Isten szavának ereje és iránya nem vál-
tozott. Isten szövetsége nem változott. Isten igája nem változott. Én változ-
tam meg. Én mozdultam el. Én adtam fel... Add, Uram, felismernem, hogy
te sosem hagytál magamra, sosem csaptál be, és sosem mondtál le rólam.
Bármikor visszafordulhatok, visszatérhetek és leborulhatok lábad elé kö-
nyörögve, hogy fogadd vissza tékozló gyermekedet, aki bár méltatlan a ve-
led való közösségre, te kifizetted az árat, amellyel visszavásároltál magad-
nak az ördög kezéből.

■ SELMECZI GÉZA TAMÁS

